

ИНФОРМАЦИЈА
о стању у области привреде на подручју
града Лакташи за 2024. годину

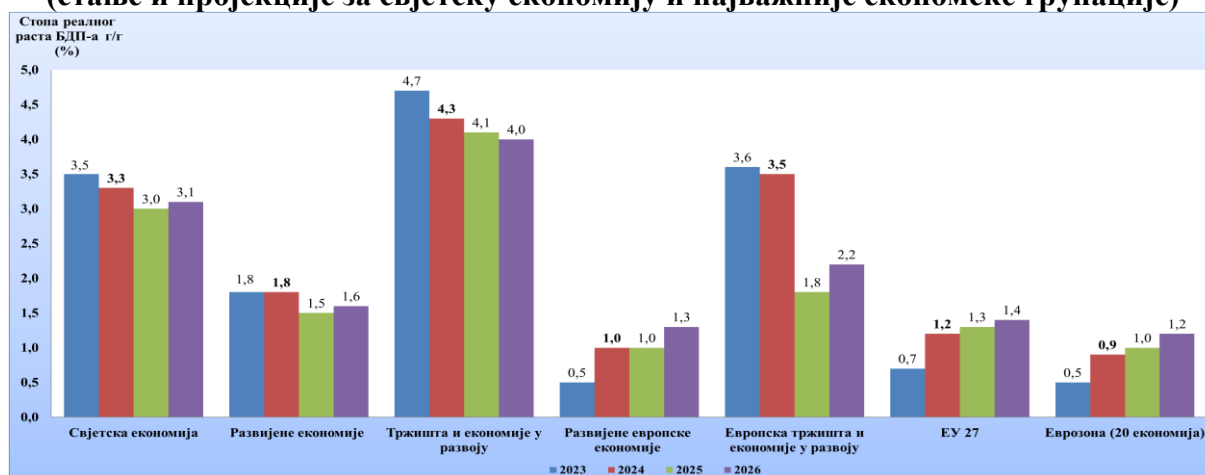
На основу члана 34. став (2) тачка 37) Статута Града Лакташи ("Службени гласник Града Лакташи", број: 5/22), а у складу са Програмом рада Скупштине Града Лакташи за 2025. годину ("Службени гласник Града Лакташи", број: 9/24), Градоначелник п о д н о с и

ИНФОРМАЦИЈУ о стању у области привреде на подручју града Лакташи за 2024. годину

1. Увод

Након значајног успоравања свјетске економске активности у 2019. години, кулминације негативних кретања у 2020. години под утицајем пандемије изазване вирусом корона, према доступним подацима за 2024. годину¹, глобални опоравак започет у 2021. години, успорен привредним и геополитичким кретањима у 2022. години и 2023. години, поново успорава због интензивирања негативних ризика условљених честим промјенама политика и великим повећањем неизвјесности, што захтјева стабилније и одређеније политике, како би се поново уравнотежили компромиси између раста и инфлације, обновиле резерве и поново покренуо средњорочни раст, чиме се смањују и унутрашњи и спољни дисбаланси. Економски раст, али у зависности од региона и групације са различитим стопама реалног раста БДП-а, забиљежен је у готово свим регионима свијета, економским групацијама и појединачним економијама. Успоравање или релативно скроман ниво раста свјетске економије, најважнијих економских групација, најразвијенијих економија, највећих свјетских произвођача нафте, најважнијих спољнотрговинских партнера и земаља из региона и ширег окружења Републике Српске и Босне и Херцеговине, битно се рефлектује и на економије Републике Српске и Босне и Херцеговине, као мале и отворене економије. На наредном графикону су приказана економска кретања и пројекције за ниво свјетске економије и најважнијих економских групација.²

Стопе реалног раста БДП-а (стање и пројекције за свјетску економију и најважније економске групације)

¹ Међународни монетарни фонд: World Economic Outlook (WEO): A Critical Juncture amid Policy Shifts, Washington, DC, April 2025.

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/22/world-economic-outlook-april-2025>

Међународни монетарни фонд: World Economic Outlook Update: Global Economy: Tenuous Resilience amid Persistent Uncertainty, Washington DC, July 2025.

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/07/29/world-economic-outlook-update-july-2025>

² Подаци ММФ (називи публикација наведени у фусноти један) из јула 2025. године, осим за групацију развијених европских економија који потичу из априла 2025. године

Током 2024. године наставила се криза у Украјини, интензивирао сукоб у Гази, уведени су нови пакети санкција према Русији, а међународни економски односи су се заоштрили по готово свим важним питањима, тако да се с правом може рећи да су били на веома ниском нивоу. Одржани избори, прије свега у Сједињеним америчким државама (САД), али и у Индији битно ће утицати на будућа геополитичка и економска кретања. Свјетска економија је показала изненађујућу отпорност на раст каматних стопа (на највишим нивоима) и шокове који су директна посљедица бројних сукоба и неријешених геополитичких питања између држава и супростављених блокова. Инфлација је смањена, али још увијек није на очекиваним нивоима посебно у САД, раст запослености је и даље солидан, а берзе су порасле више од 20% другу годину заредом, али постоје велике разлике између земаља у погледу БДП-а, перформанси на берзама, базичне инфлације, незапослености и владиног дефицита. Због потребе интервенције условљене разликама у кретању цијена у појединим земљама (поновни притисци цијена захтјевају снажно монетарно затезање, негативни шокови тражње захтјевају ниже референтне каматне стопе) монетарне политике требају да остану агилне и кредибилне са независношћу централне банке, као камена темељца, и своју активност усмјере на тражење компромиса између инфлације и производње, посебно у контексту ескалације трговинских тензија и повећане неизвјесности политика.

Према подацима ММФ из јула 2024. године (WEO Update, July 2024), у 2024. години на нивоу Свјетске економије инфлација је била 5,6% (2,6% код Развијених економија; 7,7% код Тржишта и економија у развоју). Дошло је до раста државних дугова широм свијета, тако да је глобални јавни дуг порастао на ниво од 93% БДП-а (са 84% БДП-а у 2019.), на што су значајно утицала повећана издвајања за здравствену заштиту и економску помоћ током пандемије. Цијене нафте, изражене у доларима, су се смањиле за 1,8%, док је трговина робама и услугама на нивоу Свјетске економије порасла за 3,5% (2,0% на нивоу Развијених економија; 5,8% код Тржишта и економија у развоју).

Раст економске активности на нивоу свјетске економије у 2024. години износио је 3,3% (у 2023. остварен раст од 3,5%), док се по анализираним економским групацијама у 2024. години кретао од 0,9%, колико је износио у Еврозони (у 2023. остварен раст од 0,5%), до 4,3% (у 2023. години остварен раст од 4,7%), колико је износио код групације Тржишта и економије у развоју, у које спадају и Република Српска и Босна и Херцеговина.

Према пројекцијама ММФ приказаним на претходном графикону раст на нивоу Свјетске економије се може очекивати и у 2025. и 2026. години, али уз прво успоравање, па затим незнатно убрзање економске активности на глобалном нивоу (предвиђени раст од 3,0% у 2025. години, односно 3,1% у 2026. години). Посматрано по групацијама, за групацију Тржишта и економије у развоју (предвиђени раст од 4,1% у 2025. и 4,0% у 2026.) се очекује успоравање привредне активности, док се, са ниског нивоа раста у 2024. години за економије ЕУ 27 (предвиђени раст од 1,3% у 2025, односно 1,4% у 2026.) и економије Еврозоне (предвиђени раст од 1,0% у 2025, односно 1,2% у 2026.) и очекује убрзање привредног раста, за групацију Развијене економије (предвиђени раст 1,5% у 2025, односно 1,6% у 2026) и Европска тржишта и економије у развоју (предвиђени раст од 1,8% у 2025, односно 2,2% у 2026.) очекује се прво успоравање, а онда незнатно убрзање привредног раста, а за групацију Развијене европске економије (предвиђени раст од 1,0% у 2025, односно 1,3% у 2026.) прво се очекује стагнација, а затим убрзање привредног раста.

На глобална економска кретања битно ће утицати све присутна непредвидивост и несигурност изазвана наглим повећањем царина, што значајно може успорити глобални раст. Најављене и уведене царине од стране САД-а, очекиване контрамјере других земаља, билатерални преговори који се воде око одгађања почетка примјене нових царинских стопа и уравнотежења истих на умјеренијем нивоу битно ће одредити

раст свјетске економије. Ризици по глобалну економију остају врло велики, како трговинско окружење остаје несигурно, због могућности да се тарифе врате на много више нивое по истеку предвиђене паузе у примјени или ако се постојећи споразуми распадне, што би могло утицати да глобална производња буде 0,3% нижа у 2026. години.

Утицај царина на девизне курсеве је врло сложен. Долар је девалвирао за око 8% од јанура. Депрецијација долара је повећала утицај царинског шока на конкурентност других земаља. Са стабилном вредношћу у односу на амерички долар, кинески јуан је пратио долар, док је евро значајно порастао.

Без свеобухватних споразума, текућа трговинска неизвјесност би све више могла да оптерети инвестиције и активност. Иако се глобална инфлација постепено смањује инфлаторни притисци у САД-ама се повећавају, а трошкове царина ће сносити амерички трговци на мало (цијене увоза у доларима су ове године остале углавном непромијењене), а на крају и купци, јер фирме почињу да калкулишу веће трошкове у своје цијене.

У превеликом броју земаља разлог за забринутост је комбинација високог јавног дуга и још увијек повишених јавних дефицита, што чини ове земље рањивим на изненадно поопштравање финансијских услова, а посебно ако се поткопа независност централне банке, као камена темељца макроекономске, монетарне и финансијске стабилности.

За стабилан раст свјетске економије потребно је обновити стабилност у трговинској политици, уз рјешавање трговинских спорова и обнављање и побољшање глобалног трговинског система, важно је очувати независност централних банака, као регулатора цјеновне и економске стабилности, консолидовати фискалне системе уз истовремену заштиту раста, те повећати дугорочну продуктивност кроз структурне реформе.

Амерички лист Forbes објавио је своју годишњу листу која рангира највеће свјетске економије према БДП-у за 2024. годину, према којој су САД-е вођене напредном технологијом, снажном потрошњом потрошача и конкурентним тржиштем рада, упркос збринутости због раста цијена задржале прво мјесто с БДП-ом од 28,78 билиона долара, а слиједе их: Кина с БДП-ом од 18,54 билиона долара, која је упркос изазовима (COVID-19, трговинске тензије) преласком на домаћу потрошњу надокнадила неке потешкоће, Њемачка са БДП-ом од 4,59 билиона долара, као европски економски лидер, ослањала се на своју производну експертизу и снажан извоз, управљајући додатним изазовима везаним за питање снабдијевања енергијом, због сукоба Русије и Украјине, Јапан с БДП-ом од 4,11 билиона долара, показао је обновљену економску снагу подстакнуту побољшаном продуктивношћу и потрошачком потрошњом, након Олимпијских игара у Токију, Индија, која се захваљујући квалификованој радној снази, јаком технолошком сектору, текућим реформама и инфраструктурним инвестицијама, појавила као једна од најбрже растућих економија с БДП-ом од 3,94 билиона долара, Уједињено краљевство с БДП-ом од 3,50 билиона долара, Француска са БДП-ом од 3,13 билиона долара, Бразил и Италија с БДП-ом од 2,33 билиона долара и Канада с БДП-ом од 2,24 билиона долара.

Према паритету куповне моћи, а који се сматра генерално бољом мјером за укупно поређење, а засновано на подацима ММФ о БДП-у и процентуалном удјелу у свијету према паритету куповне моћи у 2024. години, укључујући и БДП по глави становника, 20 највећих земаља су: Кина (БДП по паритету куповне моћи 35,29 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 19,01%), САД-е (БДП по паритету куповне моћи 28,78 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 15,50%), Индија (БДП по паритету куповне моћи 14,59 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 7,86%), Јапан (БДП по паритету куповне моћи 6,72 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 3,62%), Њемачка (БДП по паритету куповне моћи 5,69 билиона долара са процјењеним

удјелом у глобалном БДП-у од 3,06%), Русија (БДП по паритету куповне моћи 5,47 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 2,95%), Индонезија (БДП по паритету куповне моћи 4,72 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 2,54%), Бразил (БДП по паритету куповне моћи 4,27 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 2,30%), Уједињено Краљевство (БДП по паритету куповне моћи 4,03 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 2,17%), Француска (БДП по паритету куповне моћи 3,99 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 2,15%), Турска (БДП по паритету куповне моћи 3,83 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 2,06%), Мексико (БДП по паритету куповне моћи 3,43 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,85%), Италија (БДП по паритету куповне моћи 3,35 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,80%), Јужна Кореја (БДП по паритету куповне моћи 3,06 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,65%), Шпанија (БДП по паритету куповне моћи 2,52 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,36%), Канада (БДП по паритету куповне моћи 2,47 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,33%), Саудијска Арабија (БДП по паритету куповне моћи 2,35 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,27%), Египат (БДП по паритету куповне моћи 1,90 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,02%), Иран (БДП по паритету куповне моћи 1,85 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 1,00%), те Пољска (БДП по паритету куповне моћи 1,80 билиона долара са процјењеним удјелом у глобалном БДП-у од 0,97%). Из наведеног се може закључити да на првих 20 економија отпада 140,11 билиона укупне глобалне активности, односно 75,47% глобалног БДП-а по паритету куповне моћи, од чега, у оквиру првих 20, чланице BRICS-а производе 65,72 билиона долара БДП-а, а учествују у глобалном БДП-у по паритету куповне моћи са 35,41%, док земље које припадају Г7 производе 55,03 билиона долара БДП-а, а учествују у глобалном БДП-у по паритету куповне моћи са 29,63%.

Стање и прогнозе кретања БДП-а за седам најразвијенијих индустријских земаља свијета (Г7)³, а затим за Шпанију, Естонију, Низоземску, Републику Ирску, као поједине од Развијених европских економија, земље BRICS-а⁴, земље ASEAN-а⁵, Азијске тигрове⁶, земље које се налазе на селектованој листи ММФ-а од 30 економија за које је назначено да производе 83% свјетског аутпута, а не анализирају се у оквиру једне од претходно набројаних групација⁷ и највеће свјетске произвођаче нафте, приказани су на наредном графикану.⁸

³ САД, Канада, Јапан, Њемачка, Италија, Француска и Уједињено Краљевство.

⁴ Бразил, Русија, Индија, Кина и Јужна Африка и нове земље чланице: Иран, Саудијска Арабија, Уједињени Арапски Емирати, Египат и Етиопија.

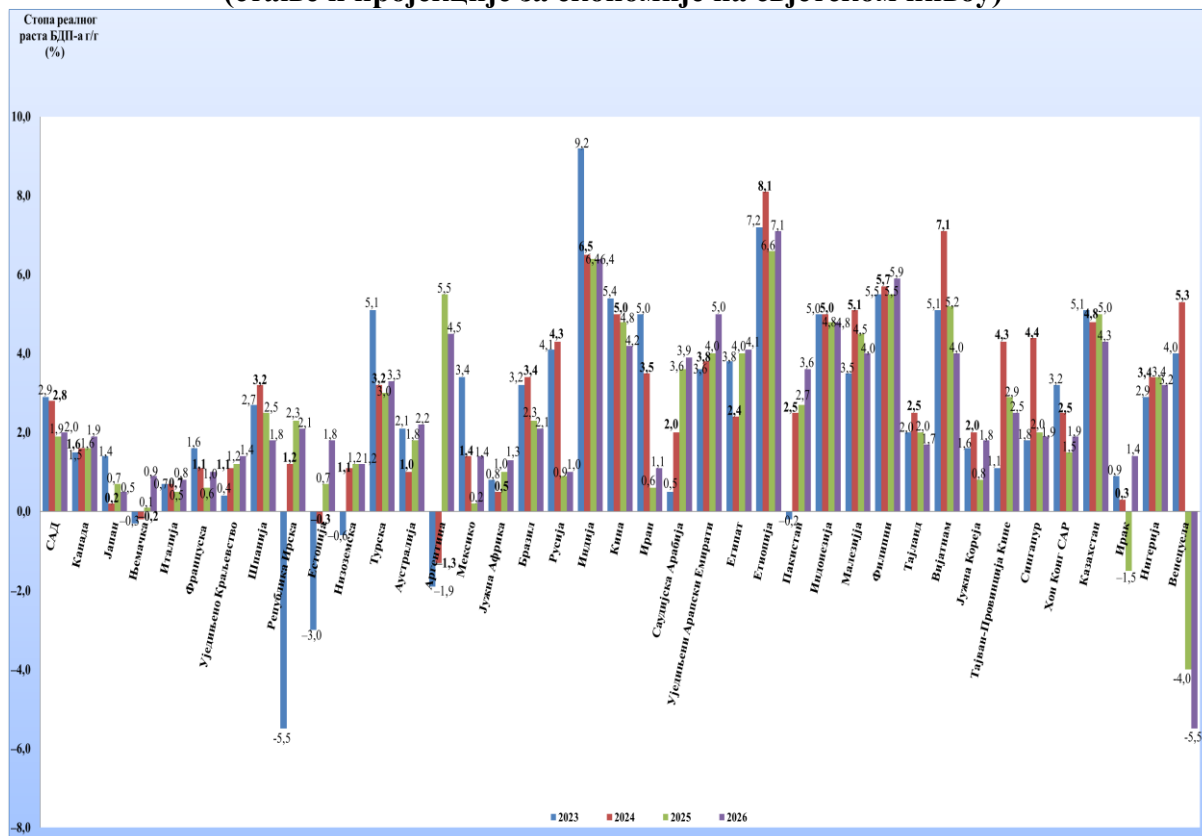
⁵ Индонезија, Малезија, Филипини, Тајланд и Вијетнам.

⁶ Јужна Кореја, Тајван, провинција Кине, Сингапур и Хонконг САР.

⁷ Турска, Аустралија, Аргентина, Мексико, Пакистан и Египат. У ову групу земаља спада и Пољска, чија се економија анализира заједно са економијама у регији и ширем окружењу.

⁸ Подаци ММФ-а (називи публикација наведени у фусноти један) из јула 2025. године, осим за Републику Ирску, Естонију, Вијетнам, Тајван, провинцију Кине, Сингапур, Хон Конг САР, Уједињене Арапске Емирате, Ирак, Етиопију и Венецулу, које нису биле обухваћене пројекцијама ММФ-а из јула, па су кориштени подаци из априла 2025. године.

Стопе реалног раста БДП-а (стање и пројекције за економије на свјетском нивоу)

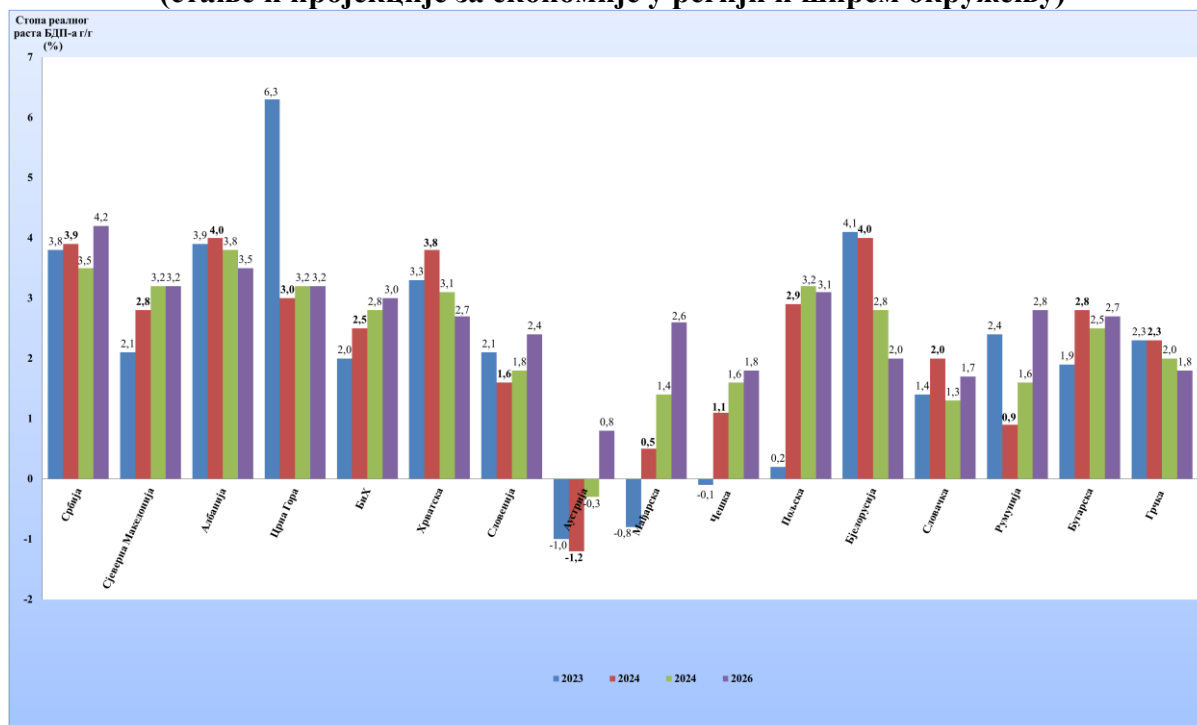

Седам индустријски најразвијенијих земаља свијета (Г7) у 2024. години је остварило раст БДП-а (г/г), који се кретао од 0,2% колико биљежи економија Јапана (у 2023. раст од 1,4%), преко раста од 1,6% (у 2023. раст од 1,5%) колико је забиљежила економија Канаде до раста од 2,8% колики је исказан за економију САД-а (у 2023. раст од 2,9%). Посебно лоше резултате је забиљежила економија Њемачке (пад активности у 2024. од 0,2%, а у 2023. од 0,3%) Од развијених европских привреда, Шпанија је забиљежила раст на нивоу од 3,2% (раст од 2,7% у 2023.), Република Ирска послје три узастопне године највећег раста (у 2020. раст од 6,6%; у 2021. раст од 15,1%; у 2022. раст од 9,4% и највећег пада активности у односу на све анализирани економије са негативном стопом од 5,5% у 2023. години) остварила је скромни раст од 1,2%, као и Низоземска која је остварила раст од 1,1% (у 2023. пад од 0,6%), док је економија Естоније, наставила са падом привредне активности са негативном стопом од 0,3% (у 2023. пад од 3,0%). Вриједи истаћи стабилан раст економије Турске од 3,2% (у 2023. раст од 5,1%). Поред економије Русије, која упркос незапамћеним санкцијама у 2024. години забиљежила солидан раст од 4,3% (у 2023. раст од 4,1%), чиме показује изузетну отпорност и способност прилагођавања, углавном захваљујући великим природним ресурсима, високом степену самодовољности привреде и унапријед припремљеним одговорима на изазове (проналазак алтернативних тржишта, преорјентацију на плаћање у домаћој валути и др.), остале земаље сталне чланице BRICS-а, такође биљеже раст БДП-а, који се кретао од 0,5% код економије Јужне Африке (у 2023. раст од 0,8%), преко 3,4% код економије Бразила (у 2023. раст од 3,2%), 5,0% код економије Кине (у 2023. раст од 5,4%), као једне од ријетких економија (уз економију Турске), која дуги низ година, биљежи непрекидан раст, те до значајног раста БДП (г/г), од 6,5%, који је у 2024. години остварила економија Индије (у 2023. раст од 9,2%). Треба нагласити да постоји велика заинтересованост низа земаља (око 40 земаља заинтересовано, око 20 поднијело захтјев за чланство) за прикључење BRICS-у, који промовише један потпуно нови концепт економског повезивања и

сарадње заснован на заједничким међусобним интересима, уз концепт BRICS плус за подршку путем Развојне банке земљама које су заинтересоване за сарадњу, а још увијек не испуњавају услове за чланство, и у томе смислу представља озбиљног ривала групацији Г7, али и глобалном Западу уопште. Када је ријеч о новим чланицама BRICS-а, све су оствариле раст БДП-а (г/г), који се кретао 2,0% код Саудијске Арабије (у 2023. раст од 0,5%) до највећег раста (8,1%) у односу на све анализиране економије код економије Етиопије (у 2023. раст од 7,2%) уз стабилан раст код остале три нове чланице, који се кретао од 2,4% код економије Египта (у 2023. раст од 3,8%) преко раста економије Ирана од 3,5% (у 2023. раст од 5,0%) до раста од 3,8% код економије Уједињених арапских емирата (у 2023. раст од 3,6%). Код земаља ASEAN-а раст се кретао од 2,5% код економије Тајланда (у 2023. раст од 2,0%), преко раста од 5,0% код економије Индонезије (у 2023. раст од 5,0%), раста од 5,1% економије Малезије (у 2023. раст од 3,5%) и раста од 5,7% код економије Филипина (у 2023. раст од 5,5%) до значајног раста економије Вијатнама од 7,1% (у 2023. раст од 5,1%). Азијски тигрови биљеже стопе раста, које се крећу од 2,0% код економије Јужне Кореје (у 2023. раст од 1,6%), преко раста од 2,5% код економије Хон Конга САР (у 2023. раст од 3,2%) до раста од 4,3% код Тајвана, провинције Кине (у 2023. раст од 1,1%) и раста од 4,4% код економије Сингапура (у 2024. раст од 1,8%). У оквиру групе од 30 економија, селектованих од стране ММФ, а које нису анализиране у оквиру претходних групација, осим економије Аргентине (у 2024. пад од 1,3%; у 2023. пад од 1,9%) која је забиљежила пад активности, раст БДП-а се кретао од 1,0% (у 2023. раст од 2,1%), колико је износио код економије Аустралије до 2,5% (у 2023. години пад од 0,2%) колико је износио код економије Пакистана. Раст БДП-а код земаља великих произвођача нафте, који нису поменути у претходном тексту, се креће од 0,3% код економије Ирака (у 2023. раст од 0,9%), преко раста код економије Нигерије од 3,4% (у 2023. раст од 2,9%) и раста код економије Казахстана од 4,8% (у 2023. раст од 5,1%) до раста код економије Венецуеле од 5,3% (у 2023. раст од 4,0%). За већину анализираних економија ММФ предвиђа позитивне стопе раста у 2025. и 2026. години, осим за економију Ирака (у 2025. години прогнозиран пад од 1,5%) и Венецуеле (у 2025. години прогнозиран пад од 4,0%, а у 2026. години пад од 5,5%). Индикативно је да се за економију Русије и поред свих посљедица и импликација сукоба у Украјини прогнозира раст од 0,9%, односно 1,0% респективно. Највећи раст се прогнозира за економију Етиопије са пројектованим стопама раста од 6,6%, односно 7,1% респективно, а слиједе је економија Индије са стопом од 6,4%, односно 6,4% респективно, Филипина са стопом од 5,5%, односно 5,9% респективно, Аргентине са стопом од 5,5%, односно 4,5% респективно, Вијатнама са стопом од 5,2%, односно 4,0% респективно, Казахстана са стопом од 5,0%, односно 4,3% респективно, Индонезије са стопом 4,8%, односно 4,8% респективно, те Кине са стопом од 4,8%, односно 4,2% респективно, што са очекиваним наставком стабилног раста других економија Далеког и Блиског истока, од којих се за неке од ових економија очекује раст око или изнад очекиваног раста свјетске економије (3,0% у 2025, односно 3,1% 2026.) значи да се у наредном двогодишњем периоду, највећи раст БДП-а и значајан утицај на свјетски производ очекује од земаља овог дијела свијета, с обзиром да се код Г7 и посматраних развијених европских економија очекивани раст креће максимално до 2,5% у 2025. години (економија Шпаније), односно до 2,1% у 2026. години (економија Републике Ирске). За економију САД предвиђа се раст од 1,9% у 2025. години односно од 2,0% у 2023. години, за економију Канаде раст од 1,6% у 2025. години, односно 1,9% у 2026. години. За италијанску и француску економију се предвиђа раст од 0,5%, односно 0,6% у 2025. години (0,8%, односно 1,0% у 2026. години), док се за њемачку економију прогнозира раст од 0,1% у 2025. години, односно 0,9% у 2026. години, а за економију Уједињеног Краљевства предвиђа раст од 1,2% у 2025. години, односно 1,4% у 2026. години.

Када је ријеч о региону и ширем окружењу Републике Српске и Босне и Херцеговине (наредни графикон)⁹, анализирани економије у 2024. години углавном су забиљежиле позитивне стопе раста БДП-а г/г (пад активности забиљежен само код економија Аустрије) и углавном више у односу на 2023. годину.

Стопе реалног раста БДП-а (стање и пројекције за економије у регији и ширем окружењу)

Ниже стопе раста у односу на 2023. годину забиљежиле су економије Црне Горе, Словеније, Бјелорусије и Румуније. Економија Грчке је остварила позитиван раст, али на истом нивоу, као у 2023. години, а економије Мађарске и Чешке су након пада активности у 2023. години у 2024. години оствариле позитиван раст. Највећу стопу раста оствариле су економије Бјелорусије и Албаније са растом од 4,0% у 2024. години (у 2023. раст од 4,1%, односно 3,9% респективно), а слијед их економије Србије са растом од 3,9% у 2024. години (у 2023. раст од 3,8%), економија Хрватске са растом од 3,8% у 2024. години (у 2023. раст од 3,3%), Црне Горе са растом од 3,0% у 2024. години (у 2023. раст од 6,3%), Пољске са растом од 2,9% у 2024. години (у 2023. раст од 0,2%), Сјeverне Македоније и Бугарске са растом од 2,8% у 2024. години (у 2023. раст до 2,1%, односно 1,9% респективно), Босне и Херцеговине са растом од 2,5% у 2024. години (у 2023. години раст од 2,0%), Грчке са растом од 2,3% и у 2024. и у 2023. години, Словачке са растом од 2,0% у 2024. години (у 2023. раст од 1,4%), Словеније са растом од 1,6% у 2024. години (у 2023. раст од 2,1%), Чешке са растом од 1,1% (у 2023. пад од 0,1%), Румуније са растом од 0,9% у 2024. години (у 2023. раст од 2,4%) и Мађарске са растом од 0,5% (у 2023. пад од 0,8%). У 2024. години пад активности је остварила економија Аустрије (у 2024. пад од 1,2%; у 2023. пад од 1,0%).

У извјештају ММФ за економију Босне и Херцеговине се у 2024. години очекује раст од 2,5%, да би се у 2025. години раст убрзао на 2,8%, а у 2026. години на 3,0%. Пројекције предвиђају постепен пад инфлације, која ће у 2026. години износити 2%. Европска комисија предвиђа да ће привредна активност БиХ остати стабилна током прогнозираног периода. У 2024. години убрзан је раст на 2,5% вођен снажном домаћом

⁹ Подаци ММФ-а (назив публикације наведен у фусноти један) из априла 2025. године, осим за Пољску подаци ММФ (назив публикације наведен у фусноти 1) из јула 2025. године.

тражњом, посебно приватном потрошњом због раста реалних плата, у 2025. години се очекује успоравање раста БДП-а на око 2,0%, а у 2026. предвиђени опоравак вањске тражње требао би резултирати нешто јачим, али и даље исподпотенцијалним растом БДП-а од 2,3%. Дефицит спољнотрговинске размјене је порастао, јер је извоз ослабио због смањене тражње из иностранства, док је увоз порастао. Нето трансфери из иностранства остали су стабилни, на нивоу од око 10,0% БДП-а, док су директна страна улагања и даље ниска. Инфлација се у 2024. години значајно смањила, и пала на 1,7% (са 6,1% у 2023. години). Међутим, очекује се њен поновни благи раст на 3,0% у 2025. и 3,3% у 2026. години, услед раста плата и цијена електричне енергије, а упркос очекиваном даљем смањењу увозних цијена. Тржиште рада суочено је са континуираним одливом радне снаге, због чега је запосленост порасла за свега 0,5% у 2024. години, а стопа незапослености пала на 12,6%. Сектори попут грађевинарства и здравства биљеже све израженији мањак радне снаге, што ствара додатни притисак на раст плата, изнад раста продуктивности. Фискална политика се такође суочава са изазовима, упркос очекиваном дефициту од 1,3% БДП-а у 2024. години. Најављена повећања плата у јавном сектору, повећања пензија и минималних плата, стварају додатне притиске на буџет. Као изазови и ризици за ову прогнозу наводе се структурне слабости, политички застоји, спољни утицаји - ризици од трговинских шокова и ризици од природних непогода. Битан је и утицај страних директних инвестиција (СДИ). Земље у развоју, већ другу годину за редом, имају пад СДИ од 2%, што представља изазов за напредак у остваривању циљева одрживог развоја.

Према прогнозама ММФ-а у 2025. и 2026. години све земље из ове групације, осим Аустрије (у 2025. очекиван пад од 0,3%, а у 2026. раст од 0,8%) ће остварити позитивне стопе раста БДП-а, а највећи раст г/г се очекује од економије Албаније (3,8%, односно 3,5% респективно), Србије (3,5%, односно 4,2% респективно), Црне Горе и Сјеверне Македоније (3,2%, односно 3,2% респективно), Пољске (3,2%, односно 3,1% респективно), Хрватске (3,1%, односно 2,7% респективно), Босне и Херцеговине (2,8%, односно 3,0% респективно), Бјелорусије (2,8%, односно 2,0% респективно) и Бугарске (2,5%, односно 2,7% респективно).

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске у 2024. години у односу на 2023. годину БДП-а Републике Српске је реално већи за 3,1%. Номинални износ БДП-а за 2024. годину (производни приступ, текуће цијене) је око 17,20 милијарди КМ (17.195.392.000 КМ), што у односу на БДП остварен у 2023. години (око 16,09 милијарди КМ; 16.085.929.000 КМ) представља повећање од око 1,11 милијарди КМ (1.109.463.000 КМ), односно 6,90%. БДП per capita износи 15.484 КМ, што је за 1.055 КМ више него у 2023. години (14.429 КМ). У структури БДП-а Републике Српске за 2024. годину, посматрано по подручјима класификације дјелатности која чине Бруто додату вриједност, највеће учешће имају подручја Трговина (13,2%), Прерађивачка индустрија (11,6%), Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање (7,8%), Пољопривреда, шумарство и риболов (7,3%), Грађевинарство (5,7%), Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада (5,2%), Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (4,5%), Информације и комуникације (4,4%). У укупној вриједности БДП-у порези на производе умањени за субвенције на производе учествују са 18,3%. У структури бруто додате вриједности по институционалним секторима, Нефинансијски сектор учествује са 61,9%, Финансијски сектор са 4,6%, Сектор општа држава са 19,7%, Сектор домаћинства са 16,1%, Сектор непрофитних институционалних јединица које служе домаћинствима (НПИСД) са 0,6% и FISIM¹⁰ (минус) са 2,9%. У подручју Трговина, као

¹⁰ FISIM (Financial Intermediation Services Indirectly Measured) представља разлику између потраживања по основу камата (активне камате) и обавеза по каматама (пасивне камате) за институционалне јединице финансијског посредовања. Овом ставком је извршена корекција бруто додате вриједности за ниво укупне економије.

једном од подручја са највећим учешћем у структури бруто додате вриједности, остварен је реалан раст БДП-а (г/г) од 9,2%, док је у подручју Прерађивачка индустрија, као сљедећем по учешћу, остварен реалан пад БДП-а од 2,2%. Реалан пад БДП-а од 6,6% остварен је у подручју Вађење руда и камена, а од 6,4% у подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација. У осталим подручјима забиљежен је реалан раст БДП-а (г/г), а највећи раст је забиљежен у подручју Административне и помоћне услужне дјелатности (9,1%), а најмањи у подручју Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање (0,8%).¹¹ БДП остварен у Републици Српској има учешће од 32,12% у структури БДП БиХ¹² за 2024. годину, што је на нивоу учешћа у 2023. години. БДП per capita града Лакаташи је већи и од БДП-а per capita Републике Српске и од БДП-а per capita БиХ¹³.

Према процјени Републичког завода за статистику Републике Српске за први квартал 2024. године, у односу на први квартал 2023. године, реалан раст БДП износи 2,8%, док за четврти квартал 2024. године, у односу на исти период 2023. године износи 3,4%. У четвртом кварталу највећи раст БДП процјењен је у подручју Трговина (8,0%) и Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања (5,1%), док је у Прерађивачкој индустрији процјењен реалан раст БДП од 1,7%, а Индустрија укупно забиљежила је реалан пад БДП (0,4%).

Са становишта утицаја на остварени раст БДП-а у 2024. години, посматрано по расходовном приступу, расположиви подаци о расту крајње потрошње, дистрибутивне трговине и трговине на мало, уз раст кредита становништву, повећање дознака из иностранства, повећање плата и социјалних давања указују на закључак да су домаћа потрошња и инвестиције, биле носилац привредног раста и у претходној години.

Анализирајући у претходном тексту наведено кретање реланог раста БДП-а по подручјима класификације дјелатности (производни приступ) и учешће појединих дјелатности у структури БДП-а може се рећи да је највећи допринос економском расту на годишњем нивоу имало подручје Трговине, док је активност у подручју Индустрије (Прерађивачка индустрија, Производња и снабдијевање електричном енергијом и Вађење руда и камена) на годишњем нивоу забиљежило пад и негативно утицало на раст БДП-а.

Реални раст привредне активности у 2024. години (3,1%), остварен је у околностима наглашених геополитичких тензија (сукоб у Украјини и Блиском истоку и др.), дезинфлације узроковане стабилизацијом на тржишту енергената, спровођења, у циљу одржавања равнотеже између стабилизације цијена и економског раста, рестриктивне монетране политике од стране већине централних банака, умјереног и неуједначеног глобалног економског раста по регионима, са, услјед слабије спољне

¹¹ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске-Статистика националних рачуна, Бруто домаћи производ, производни приступ, Годишње саопштење за 2024. годину, Бања Лука, јул 2025. године.

https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/nacionalni_racuni/bdp_godisnji/proizvodni_pristup/2024/BDP_Proizvodni_Pristup_2024_prethodni_podaci.pdf

¹² Извор: Агенција за статистику БиХ, Бруто домаћи производ за Босну и Херцеговину 2024, производни приступ, први резултати, Саопштење, Сарајево, јул 2025. године. https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopstenja/2025/NAC_02_2024_Y1_0_BS.pdf

БДП БиХ за 2024. годину, према првим резултатима, износи 53.528.000.000 КМ (БДП per capita 15.688 КМ), а за 2023. годину износи 49.920.000.000 КМ (БДП per capita 14.588 КМ).

¹³ БДП per capita града Лакаташи за 2024. годину износи 19.915 КМ, што је за 1.066 КМ више него у 2023. години (18.849 КМ). Наведене податке и констатацију из основног текста треба узети са великом резервом, јер Републички завод за статистику Републике Српске не врши утврђивање БДП-а за ниво општина и градова, а подаци о БДП-у per capita града Лакаташи се заснивају на прорачуну који ставља у однос БДП Републике Српске и укупну вриједност трошкова плата, накнада плата и осталих личних примања за ниво града Лакаташи и Републике Српске, те се по том моделу утврђени износ БДП-а града ставља у однос са бројем становника града за посматране године (процјена Републичког завода за статистику Републике Српске-средином године).

тражње, пада индустријске производње и пооштрених услова финансирања због рестриктивне монетарне политике Европске централне банке, врло скромним стопама раста економске активности (0,9% у 2024.) Европске уније, као региона на који је ослоњена наша економија, и са ризицима за будући економски раст земаља Европске уније, због повећања баријера у трговинској размјени, раста кинеске индустрије и енергетских шокова у виду доступности енергената. Домаћи извоз и индустријска производња на годишњем нивоу су били у паду под утицајем смањења иностране тражње, док је на тржишту рада дошло до незнатног смањења броја запослених (0,3%) и значајнијег пада броја незапослених (7,8%), те повећања просјечне нето плате за 10,2% номинално, односно 8,3% реално, што је омогућило повећање личне потрошње. Смањење обима индустријске производње резултат је смањења обима производње у све три подручја (Вађење руда и камена, Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и Прерађивачка индустрија). Истовремено, забиљежен је раст обима спољнотрговинске размјене и раст спољнотрговинског дефицита, као резултат пада извоза и раста увоза.

И поред додатних мјера, које је предузела Влада Републике Српске у циљу побољшања економско-социјалног положаја становништва (повећење дознака за борачки додатак, за породичне личне и цивилне инвалидине, као и финансијске помоћи незапосленом родитељу са четворо и више дјеце, усклађивање коефицијената запослених са високом стручном спремом у области образовања и културе, те повећање плата судијама и тужиоцима) фискални дефицит опште владе је номинално мањи (за 66,7 милиона КМ) у односу на нивоу у претходној години и износи 272,4 милиона КМ, док је његово учешће у БДП-у благо опало (за 0,6 п.п.) на ниво од 1,6%. Истовремено, јавни дуг је номинално већи, али његово учешће у БДП-у задржало се на нивоу од 33,7%. Стање јавног дуга Републике Српске на дан 31.03.2025. године износи 5.762,5 милиона КМ, тј. 29,8% процјењеног износа БДП-а за 2025. годину (19,344 милијарде КМ), док стање укупног дуга Републике Српске износи 6.638,9 милиона КМ, тј. 34,3% процјењеног износа БДП-а за 2025. годину. Стање укупног спољног дуга износи 3.995,0 милиона КМ, док стање укупног унутрашњег дуга износи 2.643,9 милиона КМ.¹⁴

Према пројекцијама и процјенама Министарства финансија Републике Српске у 2025. години се очекује наставак тренда раста економске активности од 3,5%, уз наставак инфлаторних притисака (пројекција инфлације на годишњем нивоу 3,9%) услед утицаја базне инфлације и цијена хране и услуга, те очекивани раст плата и броја запослених и њиховог позитивног утицаја на повећање расположивог дохотка и домаће тражње кроз потрошњу и инвестиције, као могуће основне покретаче будућег раста, а такође се очекује и повољнији однос спољнотрговинске размјене. Пројектоване стопе привредног раста у периоду 2026-2028. година износе 3,7%, 3,8% и 3,8% респективно, при чему се очекује наставак раста привредне активности вођен домаћом тражњом и инвестицијама, уз неутралан до благо позитиван допринос спољнотрговинске размјене.

Индустријска производња у Републици Српској, чије се учешће у БДП-у процјењује на око 20,0%, у 2024. години у односу на 2023. годину смањена је за 4,2%, што је, након неколико узастопних година раста, наставак тренда пада започетог у 2020. години (пад 6,7%) и само тренутно прекинутог у 2021. години (раст 12,1%), а затим у 2022. години пад од 0,1%, а у 2023. години пад од 3,2%. Према календарски прилагођеним индексима, посматрано по главним индустријским групама, уважавајући њихово учешће у структури индустријске производње, паду индустријске производње највише је допринијело смањење производње Енергије за 7,8% и Интермедијарних

¹⁴ Извор: Министарство финансија Републике Српске-Документ оквирног Будета Републике Српске за период 2026-2028. година, Бања Лука, јун 2025. године

производа за 3,3%. Са становишта класификације дјелатности највећи допринос смањењу индустријске производње дало је подручје Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, које је забиљежило пад од 6,5% (чини 25,1% укупне индустријске производње), док је подручје Прерађивачка индустрија, забиљежило пад производње од 2,5%, а значајно је извозно орјентисано и има значајно учешће у структури Индустријске производње (чини 63,3% укупне индустријске производње). У подручју Вађење руда и камена производња је смањена за 10,0%. Од укупно 24 области Прерађивачке индустрије у 10 области је дошло је до пада производње, а на смањење укупне индустријске производње највише је утицало смањење у областима Прерада дрвета и производа од дрвета, Производња моторних возила, приколица и полуприколица, Производња намјештаја и Производња коже и производа од коже, док је у 13 области производња повећана, с тим да у области производње дуванских производа није било производње. Највећи позитиван допринос индустријској производњи дале су области Производња електричне опреме, Производња рачунара, електронских и оптичких производа, Производња прехранбених производа и Производња осталих производа од неметалних минерала. Број запослених у индустрији у 2024. години, у односу на број запослених у 2023. години, је мањи за 4,8%. Подручје Вађење руда и камена биљежи повећање броја запослених за 0,1%, а у подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација запосленост је повећана за 1,3%. У подручју Прерађивачка индустрија број запослених смањен је за 6,2%. Посматрано по областима дјелатности Прерађивачке индустрије раст запослености забиљежен је у 4 области, док је до пада запослености дошло у 19 области. Промет у индустрији је, у 2024. години, повећан је за 1,7%, чему је највећи допринос дало повећање промета Нетрајних производа за широку потрошњу за 6,6%, са учешћем ових производа од 27,4% у укупној структури промета индустрије. На иностраном тржишту промет је већи за 3,5%, што указује на повећан пласман наших индустријских производа на иностраном тржишту, док је на домаћем тржишту дошло до пада промета од 0,3%. На основу изворних индекса промет у индустрији се повећао за 1,8% (на иностраном тржишту за 3,6%, док је на домаћем тржишту дошло до пада промета за 0,3%). С обзиром да је индустрија Републике Српске значајно извозно орјентисана, опоравак индустријске производње може се очекивати са опоравком и очекиваним растом привредне активности и посљедично растом извозне тражње и извоза у земље најважније спољнотрговинске партнере Републике Српске. У 2024. години на нивоу Републике Српске, укупна вриједност продаје индустријских производа, коју су остварила предузећа која су се бавила индустријском производњом, без обзира у којој дјелатности су регистрована, износила је 7.628.736.030 КМ (у подручју Прерађивачка индустрија 5.370.451.541 КМ; подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација остварена је продаја од 1.933.344.785 КМ; а у подручју Вађење руда и камена од 288.810.760 КМ; Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине од 36.128.943 КМ), што у односу на вриједност продаје индустријских производа у 2023. години у износу од 7.734.234.305 КМ (у подручју Прерађивачка индустрија 5.148.539.480 КМ; подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација остварена је продаја од 2.196.091.858 КМ; Вађење руда и камена од 339.999.531 КМ; Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине од 49.603.436 КМ), представља смањење од 105.498.275 КМ, односно 1,36%. Вриједност продаје у иностранству износила је 3.342.960.546 КМ, што представља 43,8% укупне вриједности продаје индустријских производа. Продаја властитих индустријских производа износила је 7.313.359.726 КМ, што представља 95,9% укупне вриједности продаје, док је продаја индустријских производа који су резултат услужне производње износила 315.376.304 КМ или 4,1% укупне вриједности продаје. Према индустријским областима, највећи удио у вриједности продаје индустријских производа остварен је у

областима Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација 25,3%, Производња прехранбених производа 14,3%, Производња готових металних производа, осим машина и опреме 8,2% и Прерада дрвета и производа од дрвета 7,9%. Посматрано по производима, највећу вриједност продаје имала је електрична енергија, укупно 926.086.802 KM (укључена и вриједност продаје кроз услуге дистрибуције), што је у односу на 2023. годину (976.645.574 KM) мања продаја за 50.558.772 KM, односно за 5,18%. Укупно произведена количина у термо и хидроелектранама, без количине у дистрибуцији, износи 7.181.067 (8.458.433 у 2023.) MWh, док продата количина износи 6.829.918 (8.316.067 у 2023.) MWh. Према електроенергетском билансу Републике Српске за 2025. годину планирана производња електричне енергије у 2025. години износи 7.762,74 GWh и за 2,1% је већи у односу на план за 2024. годину (7.603,75 GWh у 2024. години), са, по уредном обезбијеђењу снабдијевања свих потрошача у Републици Српској, очекиваним билансним вишком од 3.101,3 GWh (2.742,12 GWh у 2024.) или 39,95% (36,06% у 2024.) укупно планиране годишње производње. Република Српска је једна од ријетких земаља у окружењу која располаже значајним билансним вишковима електричне енергије. Значајну вриједност продаје и продатих количина производа забиљежена је и код производње Осталих конструкција, претежно од металних лимова¹⁵, производње Алуминијум-хидроксида¹⁶, производње Производа за прехрану домаћих животиња¹⁷, као и код производње Дрвета¹⁸.

Индустријска производња, у периоду јануар-јун 2025. године, смањена је за 4,2% (према календарски прилагођеним индексима за 4,3%), у односу на упоредни период 2024. године. Посматрано по подручјима дјелатности, у првом полугодишту 2025. године, подручје Вађење руде и камена биљежи пад производње од 6,9%. Пад производње у подручју Прерађивачка индустрија износи 5,4%, и с обзиром на учешће у структури индустријске производње од 62,9% остварило је највећи утицај на смањење индустријске производње, док је у подручју Производња и снабдијевање, електричном енергијом, гасом, паром и климатизација производња мања за 0,2%. Посматрано по областима прерађивачке индустрије у десет области дошло је до раста производње, док је у тринаест области производња смањена. Промет у индустрији у првом полугодишту 2025. године, на основу календарски прилагођених индекса повећан је за 11,2% у односу на исти период 2024. године. На домаћем тржишту промет је већи за 1,8%, док је промет на иностраном тржишту повећан за 18,3%. На основу изворних индекса промет у индустрији је повећан за 14,1% (на домаћем тржишту за 1,8%, а на иностраном за 22,6%). Број запослених у индустрији за шест мјесеци 2025. године, у односу на број запослених у истом периоду 2024. године смањен је за 2,6%. У подручју Вађење руда и камена запосленост је смањена за 2,5%. Прерађивачка индустрија је смањила број запослених за 3,3%. У подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација запосленост је већа за 1,2%.

¹⁵ Вриједност продаје: 172.514.656KM (195.685.794 KM у 2023.); Произведена количина: 35.556.951 (38.260.186 у 2023.) kg, Продата количина 33.770.027 (37.930.616 у 2023.) kg.

¹⁶ Вриједност продаје: 166.841.478 KM (156.231.438 KM у 2023.); Произведена количина 582.681.188 (550.555.553 у 2023.) kg; Продата количина 213.398.003 (217.902.000) kg.

¹⁷ Вриједност продаје: 121.686.769 KM (138.369.752 KM у 2023.); Произведена количина: 181.276.783 kg (180.527.034 kg у 2023.); Продата количина: 169.189.352 kg (168.387.883 kg у 2023.).

¹⁸ Дрво од смреке (*Picea* spp.), дрво од јеле (*Abies* spp.), по дужини пиљено или глодано, резано или љуштено, дебљине > 6 mm): Вриједност продаје: 118.924.707 KM (134.194.385 KM у 2023.); Произведена количина 270.274 m³ (331.391 m³ у 2023.), Продата количина 250.221 m³ (311.903. m³ у 2023.).

Дрво, урезано или глодано; сјечено или гуљено; дебљине > 6 mm (искљ. црногорично и тропско дрво и храстове блокове, траке и резбарије: Вриједност продаје: 129.527.628 KM (115.354.443 KM у 2023.); Произведена количина 345.960 m³ (248.512 m³ у 2023.), Продата количина 321.654 m³ (218.450 m³ у 2023.).

У оквиру прерађивачке индустрије раст запослености забиљежен је у седам области, док је до пада запослености дошло у 16 области.¹⁹

Према подацима Спољнотрговинске коморе БиХ, укупан обим робне размјене Републике Српске са иностранством у 2024. години износио је 12,86 милијарди КМ (12.860.987.000 КМ) и у поређењу са оствареним обимом у 2023. години (12,68 милијарди КМ; 12.684.724.000 КМ) повећан је за 176,26 милиона КМ (176.263.000 КМ), односно за 1,39%. Остварен је извоз у вриједности од 5,25 милијарди КМ (5.248.710.000 КМ), што је у односу на остварени извоз у 2023. години (5,40 милијарди КМ; 5.403.964.000 КМ) мање за 155,25 милиона КМ (155.254.000 КМ), односно за 2,87%. Остварени увоз у 2024. години износио је 7,61 милијарди КМ (7.612.277.000 КМ) и у односу на увоз претходне године (7,28 милијарди КМ; 7.280.760.000 КМ) већи је за 331,52 милиона КМ (331.517.000 КМ), односно за 4,55%. Спољнотрговински дефицит износи 2,36 милијарди КМ (2.363.567.000 КМ) и у поређењу са претходном годином (1,88 милијарди КМ; 1.876.796.000 КМ) дошло је до повећања дефицита за 486,77 милиона КМ (486.771.000 КМ), односно за 25,94%. Покривеност увоза извозом износи 68,95%, док је у 2023. години износила 74,22%. Учешће у извозу БиХ (16.544.062.000 КМ у 2024; 17.168.427.000 КМ у 2023) је 31,73% у 2024. години, односно 31,48% у 2023. години, док је учешће у Спољнотрговинској размјени БиХ (45.733.594.000 КМ у 2024; 45.413.586.000 КМ у 2023.) 28,12 % у 2024. години, односно 27,93% у 2023. години.²⁰ Вриједност оствареног увоза на нивоу БиХ у 2023. години је 29.189.532.000 КМ (28.245.159.000 КМ у 2023.). Спољнотрговински дефицит на нивоу БиХ у 2023. години износио је 12.645.470.000 КМ (11.076.732.000 КМ у 2023). Покривеност увоза извозом на нивоу БиХ у 2023. години је 56,68% (60,78% у 2023.). Најзначајнији партнери у спољнотрговинској размјени Републике Српске према вриједности извоза су: Србија, Хрватска, Словенија, Њемачка, Италија, Аустрија, Црна Гора, Француска, Швајцарска, Пољска, Мађарска, Холандија, Турска, Чешка Република и Кина, а према вриједности увоза су: Србија, Хрватска, Словенија, Италија, Њемачка, Кина, Аустрија, Турска, Пољска, Мађарска, Холандија и Црна Гора²¹. Извезене

¹⁹ Извор: Републички завод за статистику Саопштења из области Индустријске производње (за читаво поглавље Индустријске производње).

²⁰ Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, који се разликују у односу на податке Спољнотрговинске коморе БиХ, обим спољнотрговинске размјене Републике Српске у 2024. години је 12,39 милијарди КМ (12.385.308.000 КМ), што је у односу на 2023. годину (12,23 милијарди КМ; 12.225.187.000 КМ) повећање од 160,12 милиона КМ (160.121.000 КМ), односно 1,31%, вриједност извоза у 2024. години била је 5,05 милијарди КМ (5.045.864.000 КМ), што је у односу на 2023. годину 5,19 милијарди (5.185.045.000 КМ) смањење од 139,18 милиона КМ (139.181.000 КМ), односно 2,68%, вриједност увоза је 7,34 милијарди КМ (7.339.444.000 КМ), што је у односу на 2023. годину (7,04 милијарди КМ; 7.040.142.000 КМ) повећање од 299,30 милиона КМ (299.302.000 КМ), односно 4,25%, док спољнотрговински дефицит износи 2,29 милијарди КМ (2.293.580.000 КМ), што је у односу на 2023. годину (1,86 милијарди КМ; 1.855.097.000 КМ) повећање дефицита за 438,48 милиона КМ (438.483.000 КМ), односно за 23,64%. Стопа покривености увоза извозом је 68,75% (73,65% у 2023. години). Учешће у извозу БиХ (16.074.851.000 КМ у 2024; 16.699.723.000 КМ у 2023.) је 31,39% у 2024. години, односно 31,05% у 2023. години, док је учешће у Спољнотрговинској размјени БиХ (44.729.337.000 КМ у 2024; 44.467.289.000 КМ у 2023.) 27,69% у 2024. години, односно 27,49% у 2023. години (Извор података за извоз БиХ и Спољнотрговинску размјену БиХ је Агенција за статистику БиХ). Према овом извору вриједност увоза БиХ је 28.654.486.000 КМ у 2024. години, односно 27.767.566.000 КМ у 2023. години; Спољнотрговински дефицит је 12.579.635.000 КМ у 2024. години, односно 11.067.843.000 КМ у 2023. години, док је Покривеност увоза извозом на нивоу БиХ 56,10% у 2024, односно 60,14% у 2023.).

²¹ Вриједност извоза се креће у распону од 24,99 милиона КМ за последњу земљу по редослиједу у основном тексту, у дијелу који се односи на извоз, до 868,98 милиона КМ за прву земљу по редослиједу у основном тексту, у дијелу који се односи на извоз. Вриједност увоза се креће у распону од 38,15 милиона КМ за последњу земљу по редослиједу у основном тексту, у дијелу који се односи

количине су 3,97 милиона тона (3.969.503.608 kg), док су увезене количине 2,77 милиона тона (2.766.841.858 kg).

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, презентованим од стране ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука, укупан обим робне размјене Републике Српске са иностранством у периоду јануар-јун 2025. године износио је око 6,29 милијарди КМ (6.291.210.000 КМ) и у поређењу са оствареним обимом у упоредном периоду 2024. године (6 милијарди КМ; 6.002.671.000 КМ) већи је за 288,54 милиона КМ (288.539.000 КМ), односно већи је за 4,81%. Остварен је извоз у вриједности од 2,61 милијарди КМ (2.613.336.000 КМ), што је у односу на извоз у првом полугодишту 2024. године (2,45 милијарди КМ; 2.451.051.000 КМ) више за 162,29 милиона КМ (162.285.000 КМ), односно више за 6,62%. Увоз је износио 3,68 милијарди КМ (3.677.874.000 КМ) и повећан је за 126,25 милиона КМ (126.254.000 КМ), односно већи је за 3,55% у односу на исти период претходне године (3,55 милијарди КМ; 3.551.620.000 КМ). Спољнотрговински дефицит износи 1,06 милијарди КМ (1.064.538.000 КМ). У поређењу са претходном годином (1,10 милијарди КМ; 1.100.569.000 КМ) дошло је до повећања дефицита за 36,03 милиона КМ (36.031.000 КМ), односно дефицит се смањio за 3,27%. Покривеност увоза извозом износи 71,06%, док је у првом полугодишту 2024. године износила 69,01%, односно већа је за 2,05 процентних поена.

У Републици Српској, према подацима Привредне коморе Републике Српске Подручна привредна комора Бања Лука, мјесечна инфлација у децембру 2024. године (децембар 2024/новембар 2024) износила је 0,5%, годишња инфлација (децембар 2024/децембар 2023) износила је 1,9% (3,3% децембар 2023/децембар 2022), док је просјечна годишња инфлација (јануар-децембар 2024/јануар-децембар 2023) износила 1,8% (7,0% јануар-децембар 2023/јануар-децембар 2022). На успоравање инфлације највише је утицала стабилизација на тржишту енергената (првенствено цијена електричне енергије и плина), нарочито у сегментима који су изразито изложени трошковима горива и транспорта. Такође, кретања цијена у одјељцима хране, као и режијских трошкова, битно је утицало на укупан ниво инфлације, који је доста нижи у поређењу са претходном годином.

Просјечно годишње цијене су највише расле у одјељку Ресторани и хотели (6,4%), прије свега због повећања цијена у групи Услуге смјештаја за 9,5%, одјељку Остала добра и услуге (5,0%), прије свега захваљујући повећању цијена у групи Лична њега за 6,1%, одјељку Алкохолна пића и дуван (4,9%), због раста цијена у групи Алкохолних пића за 6,4%, али и цијена у групи Дуван за 4,2%, одјељку Рекреација и култура (3,3%), прије свега захваљујући расту цијена у групи Путни аранжмани за 7,1%, одјељку Здравство (2,9%), прије свега због раста цијена групе Медицински производи за 5,8% и одјељку Храна и безалкохолна пића (2,4%), прије свега захваљујући расту цијена у групи Безалкохолна пића за 7,5%, али и утицаја раста цијена одређених врста хране, као што су уља и масноће. Истовремено, највећи пад цијена забиљежен је у одјељку Одјећа и Обућа (цијене су ниже за 5,8%, односно код Одјеће за 5,6%, а код Обуће 6,3%), услед сезонских снижења конфекције и обуће током године и Одјељку превоз (цијене су ниже за 1,3%, због нижих цијена у групи Употреба превозних

на увоз, до 1,85 милијарди КМ за прву земљу по редослиједу у основном тексту, у дијелу који се односи на увоз.

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске најзначајнији спољнотрговински партнери Републике Српске према вриједности извоза су: Хрватска (853,77 милиона КМ), Србија, Словенија, Њемачка, Италија, Аустрија, Црна Гора, Француска, Словачка, Пољска, Мађарска, Холандија, Швајцарска, Турска, Сјеверна Македонија, Чешка, Бугарска, Кина, Шпанија и Грчка (12,37 милиона КМ), а према вриједности увоза: Србија (1,21 милијарда КМ), Италија, Њемачка, Кина, Хрватска, Словенија, Турска, Аустрија, Мађарска, Пољска, Француска, Холандија, Грчка, Чешка, Шпанија, Бугарска, Сјеверна Македонија, Црна Гора, Словачка и Швајцарска (26,74 милиона КМ).

средстава од 2,1%), као и утицаја нижих цијена горива и мазива. Базна инфлација (инфлација из које су изузете волатилне цијене горива, житарица, меса и чврстих горива), која је у последњој декади била ниска и стабилна (није прешла преко 1% у периоду 2012.-2022. година), у 2022. и 2023. години је достигла највиши ниво од када се мјери (6,6%, односно 5,0% респективно), а у 2024. години биљежила је раст од 1,9% и била хармонизована са кретањем укупне инфлације, што показује да су домаћи инфлаторни притисци били у порасту. На снижавање базне инфлације кроз године утицало је слабљење инфлаторних притисака и ефеката енергетских шокова и уских грла у ланцима снабдијевања.

И поред нижих годишњих стопа раста цијена, цијене у основним одјељцима потрошње у Републици Српској, су остале на високом нивоу, што се негативно одразило на куповну моћ становништва. Влада Републике Српске, односно Министарство трговине и туризма Републике Српске је, као једну од мјера за ублажавање негативних ефекта инфлације покренуло (у јуну 2023. године) кампању "Друштвено одговорни", кроз коју су трговци (неколико стотина малопродајних објеката трговаца и трговинских ланаца), као гест солидарности потрошачима понудили низ производа по сниженим цијенама, одричући се дијела своје марже. Кампања је трајала до фебруара 2024. године, те настављена и у августу 2024. године и даље је на снази. Владе Републике Српске је у циљу смањења инфлаторних притисака и инфлационих очекивања, редовног и несметаног снабдијевања тржишта храном, као и заштите животног стандарда најугроженијих категорија становништва, предузела и низ других мјера. Почетком 2024. године ограничила је цијену хљеба Одлуком о прописивању мјера непосредне контроле цијена на подручју Републике Српске, у априлу 2024. године донијела Уредбу о одређивању марже у промету производа, којом су додатно снижене марже на основне животне намирнице, те проширен обухват производа на који су ограничене марже у промету у Републици Српској, која је била на снази до 30. јуна 2024. године.

Почетком 2025. године регистрован је знатно бржи раст цијена у поређењу са претходном годином. Мјесечна инфлација у јуну 2025. године (јун 2025/мај 2025) износила је 0,1%, док је у периоду јун 2024/мај 2024 износила је -0,5%. Годишња инфлација (јун 2025/јун 2024) износила је 4,7%, док је у периоду јун 2024/јун 2023 годишња инфлација износила 1,7%. У периоду јануар-јун 2025. године, у поређењу са истим периодом претходне године, у Републици Српској, цијене су просјечно више за 3,8%, односно просјечна инфлација у посматраном периоду је 3,8% (2,5% у периоду јануар-јун 2024/јануар-јун 2023). Од 12 главних одјељака производа и услуга, више просјечне цијене у посматраном периоду забиљежене су у девет, ниже цијене у два, док су цијене у једном одјељку остале на истом нивоу. Највиши просјечни раст цијена забиљежен је у одјељку Здравство (8,8%), прије свега због раста цијена у групи Здравствене услуге, осим болничких за 15,5%, одјељку Храна и безалкохолна пића (8,0%), прије свега због раста цијена у групи Безалкохолна пића од 23,5%, али и одређених врста хране, као што су воће, уља и масноће, одјељку Ресторани и хотели (7,5%), прије свега због раста цијена у групи Угоститељске услуге за 8,1%, одјељку Рекреација и култура (3,6%), прије свега због раста цијена у групи Путни аранжмани за 8,8%, одјељку Остала добра и услуге (3,4%), прије свега због раста цијена у групама Остале услуге за 4,9% и Лична њега за 4,2%. Ниже просјечне цијене у посматраном периоду, забиљежене су у одјељку Одјећа и обућа (цијене су ниже за 3,8%, односно код Одјеће за 2,8%, а код Обуће за 6,4%) услјед сезонских снижења конфекције и обуће током године и у одјељку Превоз (3,6%), прије свега због раста цијена у групи Услуге превоза за 5,6%, као и утицаја на цијене нижих трошкова горива и мазива. Министарство трговине и туризма Републике Српске, од марта 2025. године, покренуло је, у сарадњи са привредном заједницом, поново кампању "0% марже", гдје су се, уз произвођачке марже (16 домаћих произвођача са 34 производа) и дистрибутери и трговци одрекли марже на одређени број производа из својих асортимана, те се и ови

производи на полицама могу наћи уз ниже цијене. Производи обухваћени кампањом истакнути су ознаком "0% марже", те су били доступни у продајним објектима трговаца и трговачких ланаца (19 трговаца и трговачких ланаца) укључених у кампању "Друштвено одговорни", а планирано је да кампања траје до краја јуна 2025. године. Циљ мјера попут кампања "Друштвено одговорни" и "0% марже" јесте да кроз заједничко дјеловање државе, трговаца и произвођача ублаже економске притиске на грађане, очувају животни стандард и подстакну друштвену одговорност у условима кризе, смањење инфлаторних притисака и инфлационих очекивања, као и редовно и несметано снабдијевање тржишта храном. У прва четири мјесеца 2025. године, базна инфлација, износила је 3,5% (2,5% у истом периоду претходне године), те се може примијетити да је просјечни раст цијена у Републици Српској под све већим утицајем базне инфлације, као и инфлације у сектору услуга. У наредном периоду, према пројекцијама међународних институција, очекује се пад цијена хране и енергената, на свјетском тржишту, што ће се одражавати на даље кретање инфлације. У томе смислу, према пројекцијама Европске централне банке из марта 2025. године, очекује се да ће цијена барела сирове нафте у 2025. години бити 74,7\$ по барелу, уз процјену инфлације за еврозону од 2,3%, што је готово на истом нивоу као у претходној години, с тим да се очекује да ће цијене плина бити веће за 45,9%, због несигурности у снабдјевању узроковане глобалним поремећајима на тржишту течног природног гаса, укључујући пад руског извоза због америчких санкција и даљих одлагања планираних пројеката. Наведене пројекције су засноване на претпоставкама о вишим цијенама сировина и слабијем девизном курсу, док су претпоставке о каматним стопама углавном непромијењене. Европска комисија у својим априлским пројекцијама, предвиђа цијену сирове нафте у 2025. години од 67,7 \$/барелу, што представља смањење од око 16% у односу на претходну годину, уз процјену инфлације за еврозону од 0,9%.

У 2024. години дошло је до раста плата, а све са циљем побољшања економско-социјалног положаја запослених и ублажавања посљедица дјеловања инфлаторних кретања. Повећане су плате запосленима у јавном сектору чија је нето плата била испод 1.200 КМ, тако што су платни коефицијенти увећани за 5,0%. Такође, повећане су плате запосленима у реалном сектору, а повећана је и најнижа плата са 700 КМ на 900 КМ. Просјечна нето плата у 2024. години износила је 1.404 КМ, што је у односу на просјечну нето плату у 2023. години (1.274 КМ), номинално више за 10,20%, а реално за 8,3%. Посматрано по подручјима дјелатности сва подручја су остварила и номинални и реални раст просјечне нето плате, а највећи номинални раст је остварен у подручјима Стручне научне и техничке дјелатности (20,7%), Административне и помоћне услужне дјелатности (19,5%) Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала (18,3%), Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатност санације (ремедијације) животне средине (17,9%), Остале услужне дјелатности (16,3%), Грађевинарство (16,0%), Умјетност, забава и рекреација (15,9%), Прерађивачка индустрија (15,6%) и Саобраћај и складиштење (14,4%). Највеће просјечне нето плате су имали запослени у подручјима Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања (1.828 КМ), Информације и комуникације (1.767 КМ) и Вађење руда и камена (1.742 КМ), а слиједе их запослени у подручјима Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (1.726 КМ), Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање (1.639 КМ), Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада (1.622 КМ), Стручне, научне и техничке дјелатности (1.617 КМ), Остале услужне дјелатности (1.390 КМ) и Образовање (1.384 КМ), док најниже просјечне нето плате имају запослени у подручју Грађевинарство (1.104 КМ) и подручју Саобраћај и складиштење (1.129 КМ) и подручју Дјелатност пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство

(1.132 KM).²² Просјечна нето плата, у периоду јануар-јун 2025. године, износила је 1.495 KM и у односу на просјечну нето плату у упоредном периоду 2024. године (1.388 KM), номинално је већа за 7,7%, а реално за 3,8%. Посматрано по подручјима дјелатности у периоду јануар-јун 2025. године, највиша просјечна нето плата исплаћена је у подручју Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања (1.923 KM), а по висини исплаћене плате слиједе га подручја Информације и комуникације (1.883 KM), Вађење руда и камена (1.858 KM), Стручне, научне и техничке дјелатности (1.792 KM), Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (1.775 KM), Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање (1.746 KM), Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада (1.729 KM), Образовање (1.483 KM) и Остале услужне дјелатности (1.432 KM). У посматраном периоду, најнижа просјечна нето плата исплаћена је у подручју Грађевинарство и износила је 1.179 KM, а по релативно малој висини плате, слиједе га подручја Пословање некретнинама (1.190 KM), Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство (1.208 KM), Саобраћај и складиштење (1.209 KM), Пољопривреда, шумарство и риболов (1.239 KM), Прерађивачка индустрија (1.291 KM), док се у осталим дјелатностима просјечна плата креће између 1.300 и 1.400 KM²³. У посматраном периоду, осим подручја Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, које није остварило реалан раст нето плате, сва остала подручја су забиљежила и реалан и номиналан раст нето плата, од чега је највећи номиналан раст остварен у подручјима Стручне, научне и техничке дјелатности (15,3%), Административне и помоћне услужне дјелатности (11,2%), Умјетност, забава и рекреација (9,7%), Грађевинарство (9,1%), Прерађивачка индустрија (8,9%), Информације и комуникације (8,5%), Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала (8,4%), Саобраћај и складиштење (7,8%) и Вађење руда и камена (7,4%). На кретање просјечне плате значајно је утицало повећање најниже нето плате у Републици Српској. Наиме, Влада Републике Српске одлуком је утврдила износ најниже нето плате за 2025. годину у износу од 900 KM, али су утврђени и нивои најнижих плата сходно пословима за чије обављање се захтијева одређени степен стручне спреме (за послове чије обављање захтијева најмање стечено: образовање у трајању од 3 године у износу од 950 KM, средње образовање у трајању од четири године у износу од 1.000 KM, више образовање у износу од 1.300 KM). Од почетка 2025. године дошло је и до усклађивање платних кофицијената запослених са високом и вишом стручном спремом у области образовања и културе, тако да су мјесечне нето плате повећане за 100 KM. Поред тога, дошло је до повећања плата судија и тужилаца у 2025. години у складу са повећањем просјечне мјесечне бруто плате у Републици Српској у односу на претходну годину. Од 01. априла 2025. године дошло је до повећања плата свим буџетским корисницима, што ће значајно утицати на раст просјечне плате у Републици Српској, те се, с обзиром на наведено пројектоване плате крећу у распону од 1.574 KM у 2025. до 1.840 KM у 2028. години.

Просјечна пензија, захваљујући, између осталог и годишњем усклађивању пензија, у 2024. години износила је 593 KM (540 KM у 2023.), уз номиналан раст од 9,8% и достигла је ниво од 42,24% просјечне плате (42,39% у 2023.). На евиденцији

²² Релативно мале просјечне нето плате (мање од 1.300 KM) имала су подручја Пословање некретнинама (1.145 KM), Пољопривреда, шумарство и риболов (1.188 KM), Прерађивачка индустрија (1.208 KM), Трговина (1.230 KM), Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине (1.241 KM), Умјетност, забава и рекреација (1.279 KM) и Административне и помоћне услужне дјелатности (1.283 KM).

²³ Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине (1.302 KM), Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала (1.314 KM); Умјетност, забава и рекреација (1.373 KM) и Административне и помоћне услужне дјелатности (1.391 KM).

Фонда ПИО у 2024. години било је евидентирано 285.229 пензионера, што је за 2,1% више него у 2023. години (279.270 пензионера). С циљем побољшања материјалне ситуације пензионера и у наредном периоду се очекује раст пензија о чему свједочи и податак Министарства финансија Републике Српске према којем су почетком 2025. године, у оквиру годишњег усклађивања, пензије повећане за 6,0%. У периоду јануар-април 2025. године исплаћена је просјечна пензија од 631 КМ, што је 6,6% више него у истом периоду претходне године (592 КМ). Истовремено просјечан број пензионера за поменути период износи 288.303 лица (282.659 лица у истом периоду 2024.).

Општи ниво цијена и трошкова живота битно утиче на куповну моћ плата и пензија и животни стандард становништва. Према подацима Савеза синдиката Републике Српске, просјечна синдикална потрошачка корпа за четворочлану породицу у 2024. години износила је 2.617,86 КМ, што је за око 135 КМ (135,02 КМ), односно за 5,44% више него у 2023. години (2.482,84 КМ).²⁴ Синдикална потрошачка корпа у јуну 2025. године износила је 2.744,16 КМ и за око 136 КМ (135,81 КМ), односно за 5,21% је већа у поређењу са синдикалном потрошачком корпом за исти период претходне године (2.608,35 КМ).²⁵ Према подацима Министарства трговине и туризма Републике Српске, који су реалнији у односу на претходно презентоване податке (засновани на просјечним потрошачким цијенама објављеним од стране Републичког завода за статистику Републике Српске), вриједност потрошачке корпе за четворочлану породицу у Републици Српској у новембру 2024. године износила је 1.791,21 КМ, што је за 13,44 КМ, односно 0,76% више више у односу на вриједност потрошачке корпе у октобару 2024. године (1.777,77 КМ). Према овом извору за храну и пиће било је потребно издвојити 881,01 КМ, што је 7,44, односно 0,85% више у односу на потребно издвајања за храну и пиће у октобру 2024. године (873,57 КМ).²⁶ За исправно сагледавање презентованих података битно је истаћи да значајан број породица има два или више запослених чланова, додатне изворе прихода, производе храну за властите потребе, као и да је према Попису 2013²⁷ просјечан број чланова домаћинства у Републици Српској 2,85²⁸.

И поред свих турбуленција и негативних утицаја геополитичких догађаја, захваљујући макроекономској стабилности, привредном расту, као и подстицању запошљавања и активностима на побољшању услова рада и унапређењу институција тржишта рада, тржиште рада се показало отпорним са наставком позитивних кретања у правцу стабилне запослености, смањења незапослености и претходно поменутог раста плата. Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске,

²⁴ Структура потрошачке корпе у децембру 2024. године (2.666,22 КМ) је сљедећа: Прехрана (1.213,74 КМ, односно 45,52%); Становање и комуналне услуге (656,4 КМ, односно 24,62%); Текуће одржавање домаћинства (153,25 КМ, односно 5,75%); Одјећа и обућа (212,5 КМ, односно 7,97%); Хигијена и нега здравља (113,83 КМ, односно 4,27%); Превоз (225,75 КМ, односно 8,47%); Образовање и култура (90,75 КМ, односно 3,40%).

²⁵ Структура синдикалне потрошачке корпе у јуну 2025. године је сљедећа: Прехрана (1.264,45 КМ, односно 46,08%); Становање и комуналне услуге (665,8 КМ, односно 24,26%); Текуће одржавање домаћинства (159,29 КМ, односно 5,80%); Одјећа и обућа (221,75 КМ; 8,08%); Хигијена и нега здравља (115,59 КМ, односно 4,21%); Превоз (225,75 КМ, односно 8,23%); Образовање и култура (91,52 КМ, односно 3,34%).

²⁶ Вриједност синдикалне потрошачке корпе у новембру 2024. године била је 2.650,82 КМ, а за прехрану је било потребно издвојити 1.203,09 КМ, у односу на октобар 2024. године када је вриједност исте била 2.638,10 КМ, а за прехрану је било потребно издвојити 1.194,85 КМ.

²⁷ Попис, домаћинстава и станова у Републици Српској 2013. године - Резултати пописа, градови, општине, насељена мјеста-Домаћинства према броју чланова, градови/општине Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, 2017. године

²⁸ Структура домаћинстава (укупно 408.825 домаћинстава) према броју чланова је: домаћинстава са једним чланом 91.300, са два члана 107.130, са три члана 79.155, са четири члана 72.771, док је са пет и више чланова 58.469.

презентованим од стране ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука, просјечан број запослених у Републици Српској у 2024. години износио је 289.722 лица, од чега је жена 137.209, односно 47,4%, што је у односу на просјечан број запослених у 2023. години (290.491, од чега је жена 136.530, односно 47,0%) мање за 769 лица, односно за 0,26%. Код правних лица је било запослено 246.213 лица (246.896 лица у 2023.), а код предузетника 43.509 лица (43.595 лица у 2023.). Посматрано по подручјима дјелатности, највеће учешће у укупном броју запослених имала је Прерађивачка индустрија (19,6% укупно запослених, односно 56.727 запослених лица). У структури запослености Прерађивачке индустрије највеће учешће су имале области Производња прехранбених производа (14,9% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 8.425 запослених лица), Производња коже и производа од коже (14,3% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 8.100 запослених лица), Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала (13,6% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 7.695 запослених лица) и Производња готових металних производа, осим машина и опреме (12,4% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 7.029 запослених лица). По броју запослених Прерађивачку индустрију слиједе Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала (17,9% укупно запослених, односно 51.942 запослена лица), Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање (9,3% укупно запослених, односно 26.952 запослена лица) и Образовање (8,3% укупно запослених, односно 23.931 запослено лице). На једног пензионера дође 1,02 запослених лица, што је изразито неповољан однос са становишта финансирања пензија. Просјечан број незапослених (активна понуда радне снаге, стање на евиденцији Завода за запошљавање) у Републици Српској у 2024. години износио је 56.323 лица, од чега је жена 30.033, односно 53,32%, што је у односу на просјечан број незапослених у 2023. години (61.093 лица, од чега је жена 32.377, односно 53,00%) мање за 4.770 лица, односно за 7,81%. Укупан број новопријављених лица на евиденцији Завода за запошљавање у 2024. години износио је 32.549, што је у односу на укупан број новопријављених у истом периоду 2023. године (37.501) мање за 4.952 лица или за 13,2%. Са евиденције Завода за запошљавање у 2024. години ради запослења, брисано је 20.179 лице, што је за 2.008 лица, односно 9,1% мање у односу на 2023. годину (22.187). Истовремено, у 2024. години, број лица која су са евиденције брисани ради обављања приватне дјелатности је 903, што је у односу на исти период претходне године (747) више за 156 лица, односно за 20,9%. Из наведених података може се закључити да је у 2024. години укупан број новопријављених за 11.467 лица (14.567 лица у 2023.) већи од укупног броја лица брисаних ради запослења и обављања приватне дјелатности. Анкетна стопа незапослености у 2024. години била је 8,8% (просјек на основу кварталних саопштења),²⁹ што је за 0,3% мање у односу на 2023. годину када је износила 9,1%. Административна стопа незапослености³⁰ у 2024. години износила је 16,3% и у односу на 2023. годину (17,4%) била је мања за 1,1%. Због одласка радне снаге, прије свега младих образованих кадрова, привреда Републике Српске се попут великих европских економија морала прилагодити новим трендовима и ангажовати стране раднике. Према подацима Јавне установе Завод за запошљавање

²⁹ За разлику од претходних периода када се проводила једном годишње (у априлу сваке године) од 2020. године Републички завод за статистику Републике Српске анкету о радној снази проводи квартално, те анкетна стопа незапослености на нивоу године представља просјек на основу кварталних саопштења. Кварталне, као и раније годишње, анкетне стопе незапослености се израчунавају тако што се број незапослених лица утврђених анкетом о радној снази подијели бројем активног становништва, такође утврђен анкетом о радној снази. Активно становништво или радну снагу чине запослена и незапослена лица.

³⁰ Израчунава се тако што се просјечан број евидентираних незапослених лица подијели са збиром просјечног броја евидентираних незапослених и просјечног броја регистрованих запослених лица.

Републике Српске, презентованим од стране ПКРС-Подручна комора Бања Лука, у 2024. години укупно (нових и продужених) је издато 2.155 радних дозвола, што је за 38, односно 1,8% више у односу на укупан број издатих дозвола у 2023. години (2.117). Значајно је, за 229, односно за 57,5% порастао број продужених дозвола (398 у 2023. на 627 у 2024.), док се број нови дозвола смањило за 191, односно за 11,1% (са 1.719 у 2023. на 1.528 у 2024.). Највећи број ангажованих радника долази из Србије, Непала, Индије, Бангладеша, Кине, Турске, Албаније, Црне Горе и Руске Федерације. Број запослених у Републици Српској у марту 2025. године износио је 289.328 лица, од чега је жена 137.890, односно 47,66%, што је у поређењу са бројем запослених у марту 2024. године (289.755 запослених лица, од чега је жена 136.922, односно 47,25%) мање за 427 лица, односно за 0,1%, а у поређењу са бројем запослених у септембру 2024. године (289.689 запослених лица, од чега је жена 137.496, односно 47,46%) мање за 361 лице, односно 0,1%. Код правних лица је било запослено 245.654 лица (246.425 лица у марту 2024.), а код предузетника 43.674 лица (43.330 лица у марту 2024.). Посматрано по подручјима дјелатности, највеће учешће у укупном броју запослених има Прерађивачка индустрија (19,1% укупно запослених, односно 55.175 запослених лица), а у структури запослености прерађивачке индустрије највеће учешће имају области Производња прехрамбених производа (15,6% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 8.612 запослених лица), Производња коже и производа од коже (14,0% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 7.727 запослених лица), Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала (13,4% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 7.397 запослених лица) и Производња готових металних производа, осим машина и опреме (13,2% запослених у Прерађивачкој индустрији, односно 7.291 запослено лице). По броју запослених Прерађивачку индустрију следе Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала (18,3% од укупно запослених, односно 52.810 запослених лица), Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање (9,5% од укупно запослених; 27.366 запослених лица) и Образовање (8,3% укупно запослених, односно 24.075 запослених лица). Просјечан број незапослених (активна понуда радне снаге, стање на евиденцији Завода за запошљавање) у Републици Српској, у периоду јануар-јун 2024. године износио је 52.768 лица, од чега је жена 28.312, односно 53,7%, што је у односу на просјечан број незапослених у упоредном периоду 2024. године (57.687 незапослених лица, од чега је жена 30.604, односно 53,1%) мање за 4.919 лица, односно за 8,5%. Укупан број новопријављених лица на евиденцију Завода за запошљавање, у првом полугодишту 2025. године износио је 14.370, што је у односу на укупан број новопријављених у истом периоду 2024. године (16.304) мање за 1.934 лица, односно за 11,9%. Укупан број лица у Републици Српској, која су са евиденције Завода за запошљавање брисана ради запослења, у првој половини 2025. године износи 8.693 лица, што је у односу на укупан број брисаних са евиденције ради запослења у истом периоду 2024. године (9.969 лица) мање за 1.276 лица или за 12,8%. Истовремено, у првој половини 2025. године, број лица која су са евиденције брисани ради обављања приватне дјелатности је 314, што је у односу на исти период претходне године (312) за 2, односно за 0,6% више. Из наведених података може се закључити да је у првој половини 2025. године укупан број новопријављених за 5.363 лица (6.023 лица у истом периоду 2024.) већи од укупног броја лица брисаних ради запослења и обављања приватне дјелатности. Према подацима Јавне установе Завод за запошљавање Републике Српске, презентованим од стране ПКРС-Подручна комора Бања Лука, у првој половини 2025. године укупно (нових и продужених) је издато 1.297 радних дозвола, што је за 117, односно за 9,9% више у односу на број издатих дозвола у истом периоду 2024. године (1.180). Број издатих нових дозвола се смањило за 169, односно за 18,9% (са 894 у првој половини 2024. на 725 у првој половини 2025.), док се број продужених дозвола повећао за 286, односно за 100,0% (са 286 у првој половини 2024. на 572 у првој половини 2025.). Анкетна стопа незапослености у првом

тромајесечју 2025. године била је 10,5%, што је за 1,2% више у односу на исти период 2024. године, када је износила 9,3%, док је у односу на четврто тромјесечје 2024. године, када је износила 8,6% виша за 1,9%. Административна стопа незапослености у марту 2025. године износила је 15,6% и у односу на стопу незапослености у марту 2024. године (16,8%) мања је за 1,2%, док је у односу на стопу незапослености у септембру 2024. године (16,0%) мања за 0,4%. Према пројекцијама Министарства финансија Републике Српске³¹ предвиђају се стопе незапослености од 8,5% у 2025. години до 7,6% у 2028. години. Уз претпоставку да ће се број запослених задржати на приближно истом нивоу, као и наставка тренда смањења незапослених, прогнозира се број запослених од 290.736 у 2025. години до 296.295 у 2028. години.

Укупно наплаћени јавни приходи, који су у надлежности Пореске управе Републике Српске, у 2024. години износили су 4,042 милијарди КМ (4.042.289.300 КМ), што је у односу на претходну годину (3,610 милијарди; 3.610.256.719 КМ), више од 432 милиона КМ (432.031.581 КМ), односно за 12,0%. Директни порези у 2024. години наплаћени су у износу од 923,76 милиона КМ (923.759.427 КМ), што је за преко 164 милиона КМ (164.136.612 КМ) или 21,6% више него у 2023. години (759,62 милиона КМ; 759.622.815 КМ). Доприноси су у прошлој години наплаћени у износу од 2,544 милијарди КМ (2.543.774.908 КМ), што је за око 297 милиона КМ (296.763.072 КМ) или 13,2% више него у 2023. години (2,247 милијарди КМ; 2.247.011.836 КМ). Код осталих јавних прихода, остварена је наплата од 574,75 милиона КМ (574.754.965 КМ), што је за око 29 милиона КМ (28.868.103 КМ) или 4,8% мање него у 2023. години (603,62 милиона КМ; 603.623.068 КМ). Пореска управа Републике Српске је у првој половини 2025. године на рачун јавних прихода Републике Српске прикупила 2,176 милијарди КМ, што је за 139,6 милиона КМ или 7% више у односу на исти период претходне године, при чему је задржан значајан проценат раста наплате по свим групама јавних прихода Српске. Директни порези, у првој половини 2024. године, наплаћени су у износу од 553,2 милиона КМ, што је за 7,6 милиона КМ или 1% више него у истом периоду 2024. године. Доприноси, за првих шест мјесеци текуће године, наплаћени у износу од 1,327 милијарди КМ, што је за 110,6 милиона КМ или 9% више него у истом периоду претходне године. Остали јавни приходи, наплаћени су у износу од 295,3 милиона КМ, што је за 21,4 милион КМ или 8% више него у првих шест мјесеци 2024. године. Према подацима Министарства финансија Републике Српске, садржаним у прегледу консолидованих оквира буџета за период 2024-2028. година, индиректни порези прикупљени преко Управе за индиректно опорезивање који припадају општој влади (централна влада, фондови социјалне сигурности и јединице локалне самоуправе) у 2024. години су износили 2.814,4 милиона КМ, план за 2025. годину је 3.042,8 милиона КМ, док је пројекција за период 2026-2028. година 3.227,3 милиона КМ, 3.383,7 милиона КМ и 3.539,7 милиона КМ респективно, што је повећање нето прихода од 4,8% у 2027. у односу на 2006. годину, односно 4,6% у 2028. у односу на 2027. годину.

Укупни кредити домаћим секторима на крају јуна 2025. године износили су 27,34 милијарди КМ (становништву 13,67 милијарди КМ, приватним предузећима 11,24 милијарди КМ, осталим домаћим секторима 2,43 милијарди КМ), депозити домаћих сектора износили су 34,53 милијарди КМ (становништва 18,39 милијарди КМ, приватних предузећа 8,01 милијарди КМ, осталих домаћих сектора 8,13 милијарди КМ), а девизне резерве Централне банке БиХ износиле су 17,12 милијарди КМ, уз повећање на годишњем нивоу од 562,9 милиона КМ (3,4%).³²

Према подацима Пореске управе Републике Српске, презентованим од стране ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука у 2024. години на подручју Републике

³¹ Документ оквирног Буџета Републике Српске за период 2026-2028. година.

³² Централна банка БиХ - Монетарна кретања у јуну 2025. године.

Српске новорегистровано је 1.495 пореских обвезника - правних лица и 4.130 пореских обвезника - предузетника, док је истовремено одјављено 285 пореских обвезника - правних лица и 2.808 пореских обвезника - предузетника. У поређењу са 2023. годином (1.601 пријављено правно лице и 3.904 предузетника), број пријављених правних лица је мањи за 106, док је број пријављених предузетника већи за 226. Број одјављених правних лица (422 у 2023.) мањи је за 137, док је број одјављених предузетника (2.034 у 2023.) већи за 774.³³

2. Упоредни показатељи за привреду Републике Српске и града Лакташи

У табели 1. приказани су упоредни показатељи за Републику Српску и град Лакташи.

Табела 1. Показатељи за привреду града Лакташи у односу на привреду Републике Српске

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2023	2024	Индекс (2024/2023*100); разлика у % (2024-2023)
СТАНОВНИШТВО	Број становника РС	1.114.819	1.110.496	99,61
	Број становника града	34.759	34.856	100,28
	Учешће града у становништву РС (%)	3,12	3,14	0,02
ПРИВРЕДНА ДРУШТВА	Број привредних друштава на нивоу РС	11.858	12.397	104,55
	Број привредних друштава на нивоу града	579	614	106,04
	Учешће града у броју привредних друштава РС (%)	4,88	4,95	0,07
	Број привредних друштава на 1000 становника на нивоу РС	10,64	11,16	104,95
	Број привредних друштава на 1000 становника на нивоу града	16,66	17,62	105,75
ТРЖИШТЕ РАДА	Просјечан број незапослених на нивоу РС (стање на евиденцији)	61.093	56.323	92,19
	Просјечан број незапослених на нивоу града (стање на евиденцији)	860	835	97,09
	Учешће града у броју незапослених РС (%)	1,41	1,48	0,07
	Просјечан број запослених на нивоу РС	290.491	289.722	99,74
	Просјечан број запослених на нивоу града	12.142	12.211	100,57
	Учешће града у броју запослених РС (%)	4,18	4,21	0,03
	Број запослених на 1000 становника на нивоу РС	260,57	260,89	100,12
	Број запослених на 1000 становника на нивоу града	349,32	350,33	100,29
	Стопа незапослености на нивоу РС (%)	17,38	16,28	-1,10
	Стопа незапослености на нивоу града (%)	6,61	6,40	-0,21
	Просјечан број запослених у привредним друштвима на нивоу РС (по основу стања на крају мјесеца)	179.948	180.321	100,21
	Просјечан број запослених у привредним друштвима на нивоу града (по основу стања на крају мјесеца)	7.838	7.812	99,67
	Број запослених по привредном друштву на нивоу РС	15,18	14,55	95,85
	Број запослених по привредном друштву на нивоу града	13,54	12,72	93,99
	Просјечна нето плата у РС (КМ)	1.274	1.404	110,20
	Просјечна нето плата на нивоу града (КМ)	1.119	1.270	113,49

³³ Извор: ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука, Привредна кретања јануар-децембар 2023, односно 2024, Бања Лука, јануар 2024, односно 2025. године; Привредна кретања јануар-јун 2024, односно 2025, Бања Лука, август 2024, односно 2025. године (за податке из различитих области презентоване у претходном тексту).

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2023	2024	Индекс (2024/2023*100); разлика у % (2024-2023)
СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА	Обим размјене РС (КМ)	12.684.724.000	12.860.987.000	101,39
	Обим размјене града (КМ)	1.227.189.000	1.311.204.000	106,85
	Учешће града у обиму размјене РС (%)	9,67	10,20	0,53
	Обим робне размјене РС per capita (КМ)	11.378,28	11.581,30	101,78
	Обим робне размјене града per capita (КМ)	35.305,65	37.617,74	106,55
	Салдо робне размјене РС (КМ)	-1.876.796.000	-2.363.567.000	125,94
	Салдо робне размјене града (КМ)	-470.985.000	-496.622.000	105,44
	Учешће града у салду робне размјене РС (%)	25,10	21,01	-4,09
	Салдо робне размјене РС per capita (КМ)	-1.683,50	-2.128,39	126,43
	Салдо робне размјене града per capita (КМ)	-13.550,02	-14.247,82	105,15
	Увоз РС (КМ)	7.280.760.000	7.612.277.000	104,55
	Увоз града (КМ)	849.087.000	903.913.000	106,460
	Учешће града у увозу РС (%)	11,66	11,87	0,21
	Увоз РС per capita (КМ)	6.530,89	6.854,84	104,96
	Увоз града per capita (КМ)	24.427,83	25.932,78	106,16
	Извоз РС (КМ)	5.403.964.000	5.248.710.000	97,13
	Извоз града (КМ)	378.102.000	407.291.000	107,72
	Учешће града у извозу РС (%)	7,00	7,76	0,76
	Извоз РС per capita (КМ)	4.847,39	4.726,46	97,51
	Извоз града per capita (КМ)	10.877,82	11.684,96	107,42
	Покривеност увоза извозом на нивоу РС (%)	74,22	68,95	-5,27
	Покривеност увоза извозом на нивоу града (%)	44,53	45,06	0,53
ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	Капитал-привреда РС (КМ)	26.130.936.726	27.501.339.879	105,24
	Капитал-привреда града (КМ)	858.167.916	975.575.823	113,68
	Учешће привреде града у капиталу привреде РС (%)	3,28	3,55	0,27
	Билансна актива-привреда РС (КМ)	48.879.727.531	51.732.697.558	105,84
	Билансна актива-привреда града (КМ)	1.862.323.153	2.111.780.160	113,39
	Учешће привреде града у билансној активи привреде РС (%)	3,81	4,08	0,27
	Ванбилансна актива-привреда РС (КМ)	28.463.099.917	16.381.063.962	57,55
	Ванбилансна актива-привреда града (КМ)	37.803.606	45.166.113	119,48
	Учешће привреде града у ванбилансној активи привреде РС (%)	0,13	0,28	0,15
	Пословни приходи-привреда РС (КМ)	30.123.832.722	31.979.668.076	106,16
	Пословни приходи-привреда града (КМ)	1.837.515.327	1.816.789.097	98,87
	Учешће привреде града у пословним приходима привреде РС (%)	6,10	5,68	-0,42
	Приходи од извоза-привреда РС (КМ) (приходи од продаје робе на иностраном тржишту + приходи од продаје производа на иностраном тржишту + приходи од пружених услуга на иностраном тржишту; податак из кориштених извора увећан за вриједност извоза предузећа са подручја града која цјелокупну производњу извозе, а чији приходи од продаје производа и извршених услуга на иностраном тржишту, због начина извоза, нису исказани у извјештају)	4.224.270.615	4.611.175.964	109,16
	Приходи од извоза-привреда града (КМ) (приходи од продаје робе на иностраном тржишту + приходи од продаје производа на иностраном тржишту + приходи од пружених услуга на иностраном тржишту; податак из кориштених извора увећан за вриједност извоза предузећа са подручја града која цјелокупну производњу извозе, а чији приходи од продаје производа и извршених услуга на иностраном тржишту, због начина извоза, нису исказани у извјештају)	394.407.946	403.584.393	102,33
	Учешће привреде града у приходима од извоза привреде РС (%)	9,34	8,75	-0,59
	Пословни расходи-привреда РС (КМ)	26.783.382.522	28.772.575.949	107,43
	Пословни расходи-привреда града (КМ)	1.645.721.907	1.652.167.739	100,39
	Учешће привреде града у пословним расходима привреде РС (%)	6,14	5,74	-0,40
	Пословни добитак-привреда РС (КМ)	3.606.534.809	3.644.835.707	101,06
	Пословни добитак-привреда града (КМ)	202.994.383	187.055.419	92,15
	Учешће привреде града у пословном добитку привреде РС (%)	5,63	5,13	-0,50

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2023	2024	Индекс
				(2024/2023*100); разлика у % (2024-2023)
ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	Пословни губитак-привреда РС (КМ)	266.084.609	437.743.580	164,51
	Пословни губитак-привреда града (КМ)	11.200.963	22.434.061	200,29
	Учешће привреде града у пословном губитку привреде РС (%)	4,21	5,12	0,91
	ЕВИТ (оперативна добит)-привреда РС (КМ) (пословни добитак-пословни губитак)	3.340.450.200	3.207.092.127	96,01
	ЕВИТ (оперативна добит)-привреда града (КМ) (пословни добитак-пословни губитак)	191.793.420	164.621.358	85,83
	Учешће привреде града у оператив. добити-ЕВИТ-у привреде РС (%)	5,74	5,13	-0,61
	Приходи од камата-привреда РС (КМ)	130.036.926	103.970.121	79,95
	Приходи од камата-привреда града (КМ)	1.592.626	965.273	60,61
	Учешће привреде града у приходима од камата привреде РС (%)	1,22	0,93	-0,29
	Расходи камата-привреда РС (КМ)	389.145.453	463.833.580	119,19
	Расходи камата-привреда града (КМ)	14.465.959	17.115.998	118,32
	Учешће привреде града у расходима камата привреде РС (%)	3,72	3,69	-0,03
	Укупни приходи-привреда РС (КМ)	31.296.983.701	32.771.433.828	104,71
	Укупни приходи-привреда града (КМ)	1.869.809.999	1.853.384.063	99,12
	Учешће града у укупним приходима привреде РС (%)	5,97	5,66	-0,31
	Укупни приходи per capita-привреда РС (КМ)	28.073,60	29.510,63	105,12
	Укупни приходи per capita-привреда града (КМ)	53.793,55	53.172,60	98,85
	Укупни приходи по привредном друштву-привреда РС (КМ)	2.639.313,86	2.643.497,12	100,16
	Укупни приходи по привредном друштву-привреда града (КМ)	3.229.378,24	3.018.540,82	93,47
	Укупни приходи по запосленом-привреда РС (КМ)	173.922,38	181.739,42	104,49
	Укупни приходи по запосленом-привреда града (КМ)	238.557,03	237.248,34	99,45
	Укупни расходи-привреда РС (КМ)	27.826.865.175	29.789.147.791	107,05
	Укупни расходи-привреда града (КМ)	1.700.803.923	1.699.922.495	99,95
	Учешће града у укупним расходима привреде РС (%)	6,11	5,71	-0,40
	Бруто финансијски резултат-привреда РС (КМ)	3.470.118.526	2.982.286.037	85,94
	Бруто финансијски резултат-привреда града (КМ)	169.006.076	153.461.568	90,80
	Учешће града у бруто финансијском резултату привреде РС (%)	4,87	5,15	0,28
	Бруто финансијски резултат per capita-привреда РС (КМ)	3.112,72	2.685,54	86,28
	Бруто финансијски резултат per capita-привреда града (КМ)	4.862,22	4.402,73	90,55
	Нето добитак текуће године-привреда РС (КМ)	3.459.067.291	3.260.591.915	94,26
	Нето добитак текуће године-привреда града (КМ)	171.219.177	162.025.235	94,63
	Учешће града у нето добитку привреде РС (%)	4,95	4,97	0,02
	Нето добитак текуће године per capita-привреда РС (КМ)	3.102,81	2.936,16	94,63
	Нето добитак текуће године per capita-привреда града (КМ)	4.925,89	4.648,42	94,37
	Нето губитак текуће године-привреда РС (КМ)	312.852.078	584.424.295	186,81
	Нето губитак текуће године-привреда града (КМ)	18.167.810	24.786.712	136,43
	Учешће града у нето губитку привреде РС (%)	5,81	4,24	-1,57
	Нето финансијски резултат-привреда РС (КМ)	3.146.215.213	2.676.167.620	85,06
	Нето финансијски резултат-привреда града (КМ)	153.051.367	137.238.523	89,67
	Учешће града у нето финансијском резултату привреде РС (%)	4,86	5,13	0,27
	Нето финансијски резултат per capita-привреда РС (КМ)	2.822,18	2.409,88	85,39
	Нето финансијски резултат per capita-привреда града (КМ)	4.403,22	3.937,30	89,42
	Нето финан. резултат по привредном друштву-привреда РС (КМ)	265.324,27	215.872,20	81,36
	Нето финансијски резултат по привр. друш-привреда града (КМ)	264.337,42	223.515,51	84,56
	Нето финансијски резултат по запосленом-привреда РС (КМ)	17.484,02	14.841,13	84,88
	Нето финансијски резултат по запосленом-привреда града (КМ)	19.526,84	17.567,66	89,97

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2023	2024	Индекс (2024/2023*100); разлика у % (2024-2023)
ПОКАЗАТЕЉИ ПРОФИТАБILИHOCTИ	ЕБИТ/пocлoвни пpиxoди-пpивpeдa PC (%)	11,09	10,03	-1,06
	ЕБИТ/пocлoвни пpиxoди-пpивpeдa гpaдa (%)	10,44	9,06	-1,38
	Нeтo мapжa-пpивpeдa PC (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/пocлoвни пpиxoди*100)	10,44	8,37	-2,07
	Нeтo мapжa-пpивpeдa гpaдa (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/пocлoвни пpиxoди*100)	8,33	7,55	-0,78
	Cтoпa дoбити-пpивpeдa PC (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/укупни пpиxoди*100)	10,05	8,17	-1,88
	Стoпa дoбити-пpивpeдa гpaдa (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/укупни пpиxoди*100)	8,19	7,40	-0,79
	РOE (пoвpaт нa кaпитaл)-пpивpeдa PC (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/кaпитaл*100)	12,04	9,73	-2,31
	РOE (пoвpaт нa кaпитaл)-пpивpeдa гpaдa (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/кaпитaл*100)	17,83	14,07	-3,76
	РOА (пoвpaт нa aктивy/имoвинy)-пpивpeдa PC (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/укупнa aктивa*100)	4,07	3,93	-0,14
	РOА (пoвpaт нa aктивy/имoвинy)-пpивpeдa гpaдa (%) (нeтo финaнcијcки рeзултaт/укупнa aктивa*100)	8,05	6,36	-1,69
ПOК. ЛИКВИДНОСТИ	Кoефицијeнт тeкyћe ликвидности-пpивpeдa PC (тeкyћa cрeдcтвa/тeкyћe oбaвeзe)	1,11	1,15	0,04
	Кoефицијeнт тeкyћe ликвидности-пpивpeдe гpaдa (тeкyћa cрeдcтвa/тeкyћe oбaвeзe)	1,33	1,27	-0,06
	Кoефицијeнт убрзaнe ликвидности-пpивpeдa PC ((тeкyћa cрeдcтвa-зaливe)/тeкyћe oбaвeзe)	0,73	0,74	0,01
	Кoефицијeнт убрзaнe ликвидности-пpивpeдa гpaдa ((тeкyћa cрeдcтвa-зaливe)/тeкyћe oбaвeзe)	0,89	0,83	-0,06
	Кoефицијeнт тpeнyтнe ликвидности-пpивpeдa PC (гoтoвинcки eквивaлeнти и гoтoвинa/тeкyћe oбaвeзe)	0,14	0,15	0,01
	Кoефицијeнт тpeнyтнe ликвидности-пpивpeдa гpaдa (гoтoвинcки eквивaлeнти и гoтoвинa/тeкyћe oбaвeзe)	0,15	0,16	0,01
ПОКАЗАТЕЉИ ЕФИКАCНОCТИ	Пpocјeчaн бpoј дaнa нaплaтe пoтpaживaњa-пpивpeдa PC (365/(пocлoвни пpиxoд/пoтpaживaњa oд кyпaцa))	66,89	64,20	95,98
	Пpocјeчaн бpoј дaнa нaплaтe пoтpaживaњa-пpивpeдa гpaдa (365/(пocлoвни пpиxoд/пoтpaживaњa oд кyпaцa))	80,48	79,46	98,73
	Пpocјeчaн бpoј дaнa oбpтa зaливa-пpивpeдa PC (365/(нaбaвнa вpијeднocт пpoдaтe poбe+тpoшкoви мaтepијaлa)/зaливe)	126,61	131,88	104,16
	Пpocјeчaн бpoј дaнa oбpтa зaливa-пpивpeдe гpaдa (365/(нaбaвнa вpијeднocт пpoдaтe poбe+тpoшкoви мaтepијaлa)/зaливe)	108,26	119,50	110,38
	Пpocјeчaн бpoј дaнa плaћaњa дoбaвљaчa-пpивpeдa PC (365/(нaбaвнa вpијeднocт пpoдaтe poбe+тpoшкoви мaтepијaлa+нeмaтepијaлни тpoшкoви+тpoшкoви пpoизвoдних ycлyгa)/дoбaвљaчи)	99,00	100,73	101,74
	Пpocјeчaн бpoј дaнa плaћaњa дoбaвљaчa-пpивpeдa гpaдa (365/(нaбaвнa вpијeднocт пpoдaтe poбe+тpoшкoви мaтepијaлa+нeмaтepијaлни тpoшкoви+тpoшкoви пpoизвoдних ycлyгa)/дoбaвљaчи)	90,90	105,50	116,05
	Пocлoвни пpиxoди пo зaпocлeнoм-пpивpeдa PC (KM)	167.402,99	177.348,55	105,94
	Пocлoвни пpиxoди пo зaпocлeнoм-пpивpeдa гpaдa (KM)	234.436,76	232.563,89	99,20
	Пpocјeчaн тpoшaк плaтe пo зaпocлeнoм-пpивpeдa PC (KM) (Гp. плaтa, нaкнaдa и др. лич. пpимaњa/зaпoc. y пp. дpyш.-cтaњe нa кpaју мјec.)	23.307,90	26.525,11	113,80
	Пpocјeчaн тpoшaк плaтe пo зaпocлeнoм-пpивpeдa гpaдa (KM) (Гp. плaтa, нaкнaдa и др. лич. пpимaњa/зaпoc. y пp. дpyш.-cтaњe нa кpaју мјec.)	21.794,86	24.715,96	113,40
	Учeшћe тpoш. мaтepијaлa y пocлoв. пpиxoдимa-пpивpeдa PC (%)	15,74	15,13	-0,61
	Учeшћe тpoш. мaтepијaлa y пocлoв. пpиxoд.-пpивpeдa гpaдa (%)	26,62	27,32	0,70
	Учeшћe тpoшкoвa плaтa y пocлoв. пpиxoдимa-пpивpeдa PC (%) (Тpoш. плaтa, нaкнaдa плaтa и oстaлиx личних пpимaњa/пocлoв. пpиxoди*100)	13,92	14,96	1,04
	Учeшћe тpoшкoвa плaтa y пocлoв. пpиxoдимa-пpивpeдa гpaдa (%) (Тpoш. плaтa, нaкнaдa плaтa и oстaлиx личних пpимaњa /пocлoв. пpиxoди*100)	9,30	10,63	1,33
	Учeшћe пocлoвних pacxoдa, изyзeв тpoшкoвa пpoдaтe poбe, y пocлoвним пpиxoдимa-пpивpeдa PC (%) ((пocлoвни pacxoди-нaбaвнa вpијeднocт пpoдaтe poбe)/пocлoвни пpиxoди*100)	50,19	51,21	1,02
	Учeшћe пocлoвних pacxoдa, изyзeв тpoшкoвa пpoдaтe poбe, y пocлoвним пpиxoдимa-пpивpeдa гpaдa (%) ((пocлoвни pacxoди-нaбaвнa вpијeднocт пpoдaтe poбe)/пocлoвни пpиxoди*100)	53,31	54,68	1,37
	Пpинос пo јeдиници cтaлних cрeдcтaвa-пpивpeдa PC (KM) (пocлoвни пpиxoди/cтaлнa cрeдcтвa)	0,93	0,94	101,63
	Пpинос пo јeдиници cтaлних cрeдcтaвa-пpивpeдa гpaдa (KM) (пocлoвни пpиxoди/cтaлнa cрeдcтвa)	2,20	1,80	81,64

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2023	2024	Индекс (2024/2023*100); разлика у % (2024-2023)
ПОК. СОЛВЕНТНОСТИ	Учешће туђих у укупним изворима средстава-привреда РС (%) (укупне обавезе/(укупне обавезе+капитал)*100)	46,54	46,84	0,30
	Учешће туђих у укупним изворима средстава-привреда града (%) (укупне обавезе/(укупне обавезе+капитал)*100)	53,92	53,80	-0,12
	Кредитна способност привреда РС (ЕВИТ/камате)	8,58	6,91	80,55
	Кредитна способност привреда града (ЕВИТ/камате)	13,26	9,62	72,54
	Кредитно задужење/капитал-привреда РС (%)	23,33	23,11	-0,22
	Кредитно задужење/капитал-привреда града (%)	27,25	25,01	-2,24

Извор: Републички завод за статистику РС (становништво, тржиште рада-запослени); Јавна установа Завод за запошљавање РС (тржиште рада-незапослени), ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука (збирни подаци о финансијском пословању, спољнотрговинска размјена-Лакташи и РС-извор Спољнотрговинска комора БиХ); АПИФ (подаци о броју привредних друштава и збирни подаци о финансијском пословању-Збирни финансијски извјештај за 2023. и 2024. годину).³⁴

3. Привреда града Лакташи-основне тенденције

Привредна кретања на подручју града Лакташи у 2024. години карактерише пад укупне привредне активности (мјерен укупним приходом), раст нивоа спољнотрговинске размјене, извоза и покривености увоза извозом, пад чисте добити привреде, уз, гледано у цјелини, показатеље профитабилности око просјека привреде Републике Српске, раст запослености праћен смањењем стопе незапослености, присуство задужености (кредитно задужење у односу на капитал изнад просјека Републике Српске, али уз већу кредитну способност привреде града) и недовољне ликвидности привреде, посебно са становишта убрзане и тренутне ликвидности (кофицијент текуће ликвидности изнад један и просјека Републике Српске, коефицијенти убрзане и тренутне ликвидности испод један, али изнад просјека Републике Српске), немогућност обезбјеђења повољних извора финансирања, тешкоће у реализацији производа, а посебно наплати потраживања (просјечан број дана наплате потраживања већи од просјека Републике), те оснивање нових привредних друштава, али и ликвидација и стечај одређеног броја постојећих привредних субјеката.

Управо је развијеност привреде (дугогодишњи статус развијене општине и стопа запослености изнад републичког просјека), омогућила Лакташима да стекну статус града и на тај начин додатно ојачају свој положај средине, која је атрактивна како за инвеститоре, тако и за становнике који се досељавају на њену територију. Миграциони

³⁴ Подаци о броју становника представљају Процјену броја становника од стране Републичког завода за статистику РС-средином године, која је заснована на Коначним резултатима Пописа становништва 2013. године.

Подаци о броју привредних друштава и збирни подаци о финансијском пословању, преузети од АПИФ-а - Збирни финансијски извјештаји за 2023. и 2024. годину. Показатељ профитабилности ROA (поврат на активу/имовину), у дијелу који се односи на активу, обухвата укупну активу (билансну и ванбилансну), ако, у дијелу који се односи на активу, обухвати само билансну активу онда за привреду Републике Српске износи 5,17% (6,44% у 2023.), а за привреду града Лакташи 6,50% (8,22% у 2023.). Показатељ солвентности - Учешће туђих у укупним изворима средстава, у дијелу који се односи на укупне обавезе, заснован је на вриједности АОП позиција: Дугорочна резервисања и дугорочне обавезе, Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе и Одложене пореске обавезе, ако, у дијелу укупних обавеза обухвати само дугорочне и краткорочне обавезе, онда за привреду Републике Српске износи 45,04% (44,85% у 2023.), а за привреду града Лакташи 53,62% (53,76% у 2023.).

Подаци о спољнотрговинском пословању преузети од ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука-извор Спољнотрговинска комора БиХ (Привредна кретања јануар-децембар 2023, односно 2024, Бања Лука, јануар 2024, односно 2025. године) се разликују у односу на податке Републичког завода за статистику Републике Српске.

салдо, и у 2024. години, је позитиван и износи 162³⁵. Град Лакташи је, и поред предузетих мјера популационе политике и достигнутог нивоа привредног и друштвеног развоја који утиче и на побољшање услова живота становништва, имао негативан природни прираштај (број живорођених у 2024. години је за 84 лица мањи од броја умрлих)³⁶.

С обзиром да је, с једне стране значајан број привредних субјеката извозно оријентисан, а са друге стране на подручју града послују развијена привредна друштва у области трговине која се баве увозом роба, по обиму спољнотрговинске размјене Град Лакташи заузима друго мјесто у Републици Српској³⁷ иза града Бања Лука (трећи по оствареном увозу; четврти по оствареном извозу)³⁸. По броју привредних друштва, оствареним укупним приходима и нето добити Лакташи су на трећем мјесту (иза градова Бања Лука и Бијељина), а по броју предузетника на шестом мјесту (иза градова Бања Лука, Бијељина, Приједор, Градишка и Добој). Када је ријеч о броју запослених у привредним друштвима Лакташи су поново на трећем мјесту (иза градова Бања Лука и Бијељина), а по броју укупно запослених на петом мјесту (иза градова Бања Лука, Бијељина, Приједор и Добој).³⁹

Међународни економски и политички односи својим негативним утицајем рефлектују се и на локални ниво. Међутим, Лакташи дуги низ година представљају предузетничко средиште, што је потврђено од стране престижног часописа "Financial Times" који је у свом издању - FDI Intelligence навео Лакташе најпожељнијим малим градом у Европи за инвестиције у 2023. години.

Предност Лакташа, поред геостратешког положаја и створеног имица предузетничког средишта је чињеница да је Град Лакташи кроз издвајање значајних средстава из буџета за капиталне инвестиције константно побољшавао услове за живот становништва и развој привреде. Поред улагања у класичну инфраструктуру, нарочито су значајна улагања у предузетничку инфраструктуру (индустријска зона Александровац I и II), као и повољности које инвеститори добијају (ефикасност администрације приликом издавања дозвола и других докумената, БФЦ сертификат за повољно пословно окружење, ниже административне таксе, финансијске повољности у виду смањења градских накнада за изградњу производних и пољопривредних објеката

³⁵ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске-Статистика миграција и азила, Унутрашње миграције, Годишње саопштења за 2024. годину, Бања Лука, фебруар 2025. године. https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/stanovnistvo/statistika_unutrasnjih_migracija/2024/Unutrasnje_migracije_2024.pdf

Према наведеном саопштењу 23 општине, односно града има позитиван миграциони салдо, а испред Града Лакташи по наведеном показатељу су: Град Бања Лука (713), Град Бијељина (307), Источно Ново Сарајево (258) и Град Требиње (209). Испред града Лакташи је и Град Источно Сарајево (миграциони салдо 382), који је искључен из рангирања, јер не представља јединствену административну цјелину, него је подијељен на више самосталних општина за које се прате упоредни подаци. Највећи негативни миграциони салдо биљежи Град Зворник (-174), те Теслић (-95) и општина Кнежево (-91).

³⁶ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске-Статистика становништва, Рођени и умрли у Републици Српско, Годишње саопштења за 2024. годину, Бања Лука, април 2025. године. https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/stanovnistvo/vitalna_statistika/2024/RodjeniUmrluRepublikeSrpskoj_2024.pdf

Према наведеном саопштењу укупни природни прираштај у Републици Српској је негативан (-4.909), а само двије општине су оствариле позитиван природни прираштај, и то: општина Котор Варош (15), и општина Осмац (3), док је општина Језеро имала неутралан природни прираштај (0).

³⁷ На нивоу Босне и Херцеговине по обиму спољнотрговинске размјене Град Лакташи заузима девето мјесто (десети по оствареном увозу; дванаести по оствареном извозу) иза Града Бања Лука, општина Ново Сарајево, Града Мостар, општина Илиџа, Широки Бријег, Нови Град Сарајево, Центар и Тузла.

³⁸ Према вриједности оствареног увоза испред Града Лакташи су градови Бања Лука и Бијељина, а по вриједности оствареног извоза градови Бања Лука, Градишка и Зворник.

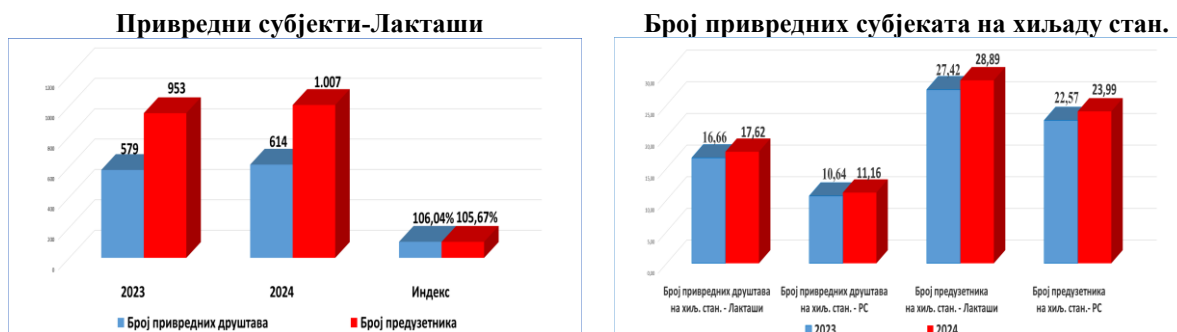
³⁹ Из рангирања, код свих показатеља, искључен Град Источно Сарајево из разлога наведених у фусноти 33.

и могућности плаћања обавеза у ратама и др).

Стварање повољних услова за инвестирање утицало је на значајан прилив капитала. Регистрован капитал у Лакташима има око 30 земаља свијета (што је преко 30% регистрованих земаља улагача у Босну и Херцеговину). Атрактивност Лакташа, као бизнис дестинације потврђује и присуство великих свјетских и регионалних компанија (Coca Cola; PepsiCo Investments; OAO NeftaGazInkor, Perutnina Ptuj; Mahle Group; Kolektor CCL; Cablex Group; Agrokor; Sano и др.). На подручју града Лакташи у току је значајан обим инвестиционих улагања, која значајно учествују у инвестиционим улагањима и запошљавању на нивоу Републике Српске. То је препознато и од стране Привредне коморе Републике Српске која је на 20. манифестацији "Избор најуспјешнијих у привреди Републике Српске" за 2023. годину **додјелила награде за реализацију значајних инвестиција и допринос у области запошљавања** привредним друштвима, која дуго низ година успјешно послују на подручју града Лакташи, и то: привредном друштву Mahle Electric Drives Bosnia d.o.o. Laktaši (инвестиција у Пословној зони Александровац 2) и привредном друштву Iskra Tela L d.o.o. Laktaši, сада Iskra Europa d.o.o. Laktaši (инвестиција у новој пословној зони у Маховљанима). Поред ових привредних друштава, која послују у области електроиндустрије и баве се производњом дијелова за ауто индустрију, односно производњом комуникационе опреме, потребно је истаћи и улагање привредног друштва "PMP Drive Systems" акционарско друштво Laktaši (ћерка фирма италијанске фирме PMP industries, свјетског лидера у производњи миксера и пумпи за бетон), који на подручју града Лакташи-Пословна зона Александровац 2, гради нову фабрику за производњу у области металне и машинске индустрије, те инвестицију једног од лидера у производњи намјештаја код нас и у региону, велику домаћу фирму "GMP KOMPANI" d.o.o., која је своју производњу намјештаја, од које значајан дио и извози, објединила у новим производним објектима у пословној зони Александровац 2.

4. Привредни субјекти

У 2024. години на подручју града Лакташи новоосновано је 45 привредних друштава и других правна лица која послују на профитном принципу и 43 пословне јединице привредних друштава (подаци Пореске управе Републике Српске)⁴⁰. Број привредних друштава са сједиштем на подручју града (привредна друштва, задруге и друга правна лица која послују на профитном принципу), а на основу завршног рачуна, у 2024. у односу на 2023. годину се повећао за 6,04% са 579 на 614.⁴¹ У укупном броју на нивоу Републике Српске лакташки привредни субјекти учествују са 4,95%. Број привредних друштава на хиљаду становника је 17,62 (16,66 у 2023.) и знатно је изнад републичког просјека (11,16 у 2024; 10,64 у 2023.).

⁴⁰ У првих шест мјесеци 2025. године на подручју града Лакташи новоосновано је 14 привредних друштава и 18 пословних јединица привредних друштава и других правна лица која послују на профитном принципу.

⁴¹ Извор: АПИФ- Збирни финансијски извјештај за 2023. и 2024. годину.

На основу извјештаја из Регистра предузетника⁴² на подручју града Лакташи у 2024. години новорегистровано је 139 предузетника, а са радом је престао 101 предузетник. Број предузетника који послују на подручју града је повећан за 54, односно за 5,67% са 953 (у 2023.) на 1.007 (претходни графикони)⁴³. У укупном броју предузетника на нивоу Републике Српске⁴⁴ лакташки предузетници учествују са 3,78%, док је број предузетника на хиљаду становника 28,89 (27,42 у 2023. години) и изнад је републичког просјека (23,99 у 2024; 22,57 у 2023.).

Структура привредних друштава (614) према величини указује на доминацију малих привредних друштава (малих и микро предузећа), како на нивоу РС тако и на нивоу града. У периоду од годину дана структура привредних друштава према величини која послују на подручју града се није битније измијенила:

- мала привредна друштва - 589 (120 мала предузећа, 469 микро предузећа),
- средња привредна друштва - 21 и
- велика привредна друштва - 4 (MAHLE Electric Drives Bosnia d.o.o. Laktaši; Integral inženjering a.d. Laktaši; Kolektor CCL d.o.o. Laktaši; CABLEX BH Aleksandrovac-Laktaši).⁴⁵

Број малих привредних друштава се повећао за 35, средњих је више за 2, а број великих привредних друштава се смањио за 2.⁴⁶

⁴² Извјештај за град Лакташи са стањем на дан 31.12.2023. и 31.12.2024. године (креиран на дан 04.01.2024. односно 08.01.2025. године), Јединствени информациони систем за регистрацију пословних, субјеката. Подаци се односе на предузетнике који послују (активни и привремено одјављени).

⁴³ Податак се односи на предузетнике који послују (активни и привремено одјављени предузетници), међу којима се налазе и предузетници који послују 40 и више година.

Посматрано по територијалном распореду, највећи број предузетника имају насељена мјеста Лакташи (275) и Трн (216), а слиједе их Гламочани (72), Јакуповци (65), Велико Блашко (50), Александровац (49), Маховљани (44), Јаблан (34), Слатина (29), Маглајани (22), Петошевци (20), Шушњари (19), Чардачани (11), док остала насељена мјеста имају мање од 10 предузетника, а три насељена мјеста немају предузетника који послују.

Родна и старосна структура предузетника је заснована на броју оснивача, који је од броја предузетника већи за додатне осниваче у заједничким (ортачким) радњама (11). Од укупног броја оснивача (1.018) мушкараца је 705, односно 69,25%, а жена 313, односно 30,75%. У старосној структури млади, односно оснивачи до 30 година старости (101) учествују са 9,92%, оснивачи од 30 до 40 година (235) са 23,09%, оснивачи од 40 до 50 година (288) са 28,29%, оснивачи од 50 до 65 година (316) са 31,04%, оснивачи од 65 и више година (77) учествују са 7,56%, док је старост једног оснивача недефинисана (учешће 0,10%).

У првих шест мјесеци 2025. године новорегистровано је 48 предузетника (60 у истом периоду 2024.), а са радом је престало 70 предузетника (39 у истом периоду 2024.). На дан 30.06.2025. године на подручју града су пословала 983 предузетника (973 предузетника у истом периоду 2024.).

⁴⁴ 26.636 у 2024. години; 25.164 у 2023. години.

⁴⁵ Према критеријима дефинисаним Законом о рачуноводству и ревизији (просјечан броја запослених, укупни годишњи приход и просјечна вриједност пословне имовине утврђене на дан сачињавања финансијских извјештаја у пословној години), структура привредних друштава према величини, а на основу Збирних финансијских извјештаја (извор: АПИФ) за ниво града Лакташи и РС за 2024. годину је сљедећа: **микро: Лакташи-229**, РС-5.668; **мало: Лакташи-252**, РС-4.851; **средње: Лакташи- 82**, РС-1.281; **велико: Лакташи-51**, РС-597. Посматрано у односу на претходну годину на подручју града Лакташи, број микро предузећа са повећао за 22, средњих за 15, великих за 2, док се број малих предузећа смањио за 4.

⁴⁶ Велика друштва послују: у подручју Грађевинарство једно; у подручју Прерађивачка индустрија три (производњи електричних компоненти и опреме). Структура средњих предузећа по дјелатностима је слична, као у 2023. години: Прерађивачка индустрија 14, Трговина 3, Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине 2, Грађевинарство и Саобраћај и складиштење по 1 предузеће. Мала и микро предузећа распоређена су у свим дјелатностима.

Структура према величини за првих десет општина/градова по броју пословних субјеката, остале јединице локалне самоуправе, те за ниво Републике Српске приказана је (Табела 2.)⁴⁷.

У укупном броју привредних друштава, као и броју микро друштава значајан је број друштава са једним запосленим (више од петине укупног броја и више од четвртине броја микро друштава), као и број привредних друштава која у финансијском извјештају нису пријавила запослене раднике (139). У структури малих друштава доминирају друштва величине од 10 до 19 радника (62,50% малих друштава и са просјеком од 13 запослених радника). Друштва до 100 радника је највише (нешто више од трећине са просјеком од 63 запослена радника) у групи средњих друштава. У групи великих друштава број запослених се креће од 360 до 584.

Табела 2. Структура привред. друштава према величини на нивоу града Лакташи и РС

Општина/ Град	Величина предузећа						Укупно		Индекс (укупно)	% у РС (2023)	% у РС (2024)
	велико		средње		мало						
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024			
Бања Лука	37	37	135	123	3.475	3.720	3.647	3.880	106,39	30,75	31,28
Бијељина	9	9	54	57	1.203	1.263	1.266	1.329	104,98	10,68	10,71
Лакташи	6	4	19	21	554	590	579	615	106,22	4,88	4,96
Градишка	6	6	20	17	531	542	557	565	101,44	4,70	4,56
Приједор	4	4	21	21	479	485	504	510	101,19	4,25	4,11
Добој	3	4	20	20	386	404	409	428	104,65	3,45	3,45
Требиње	6	5	9	10	363	380	378	395	104,50	3,19	3,19
Зворник	4	4	18	14	352	362	374	380	101,60	3,15	3,06
Ист. Ново Сарајево	0		7	6	248	261	255	267	104,71	2,15	2,15
Пале	1	2	8	7	229	247	238	256	107,56	2,01	2,06
Остале општине	32	30	163	153	3.456	3.597	3.651	3.780	103,53	30,79	30,47
РС	108	105	474	449	11.276	11.851	11.858	12.405	104,61	100,00	100,00

Извор: ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука (обрађени подаци АПИФ-а)-критериј за подјелу је број запослених.

Упоредни приказ привредних друштава према величини за ниво Републике Српске и града Лакташи, а према подацима ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука, приказан је на наредним графиконима.

Привредна друштва према величини

⁴⁷ Подаци ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука на основу којих је извршена подјела привредних друштава према величини за 2023. (обухват 579 субјеката за ниво града и 11.858 субјеката за ниво РС) и 2024. годину (обухват 615 субјеката за ниво града Лакташи и 12.405 субјеката за ниво РС). Структура за 2024. годину се разликује (микро предузећа 470, мала предузећа 120, средња предузећа 21 и велика предузећа 4) у односу на у претходном тексту приказану структуру, засновану на, од стране АПИФ-а, достављеним подацима о појединачним привредним субјектима.

Из претходног графикана видљиво је да је на подручју града нешто веће учешће малих, док је на нивоу Републике Српске веће учешће микро, средњих и великих привредних друштава.

Анализа по подручјима, областима, гранама и дјелатностима пословања, заснована искључиво на претежној дјелатности, показује да се на подручју које покрива град Лакташи пословна активност обавља у 18 подручја, 62 области, 126 грана и 214 дјелатности. Највећи број привредних друштава послује у подручјима Трговина (187), Прерађивачка индустрија (156), Саобраћај и складиштење (65), Услуге (60)⁴⁸, Грађевинарство (32), Пољопривреда, шумарство и риболов (27), док у осталим статистичким подручјима заједно послује свега 87 субјеката. Прве гране Прерађивачке индустрије по броју привредних друштава су Метална и машинска (42), Дрво и намјештај (29), Прехрамбена индустрија-Храна и пиће (26), а слиједи их Електроиндустрија и Пластика и гума (13), Грађевински неметални производи са (11) привредних друштава, док у осталим гранама прерађивачке индустрије послује свега 22 привредна друштва.

Поред геостратешког положаја и развојних потенцијала, на привредни развој једног подручја нарочито утиче успјешност појединачних привредних субјеката који послују на том подручју. У табелама 3. 4. и 5. приказано је првих десет привредних друштава по оствареном укупним приходима, добити, извозу и броју запослених.

Табела 3. Привредна друштва према оствареним приходима и добити

Р.бр.	Привредна друштва - остварени приходи	Привредна друштва - остварена добит
1	Mesna industrija "TULUMOVIĆ" d.o.o. Laktaši	"INTEGRAL INŽENJERING" a.d. Laktaši
2	"INTEGRAL INŽENJERING" a.d. Laktaši	"EL-EN SOLUTIONS" d.o.o. Laktaši
3	"MAHLE Electric Drives Bosnia" d.o.o. Laktaši	Mesna industrija "TULUMOVIĆ" d.o.o. Laktaši
4	"MARBO" d.o.o. Laktaši	"MARBO" d.o.o. Laktaši
5	"Kolektor CCL" d.o.o. Laktaši	"VENDOM" d.o.o. Laktaši
6	"MILCO" d.o.o. Laktaši	"COLOR VISION" d.o.o. Trn - Laktaši
7	"GT-SATELIT" d.o.o. Laktaši	"BEPRO" d.o.o. Laktaši
8	Mesna industrija "DIM - DIM" Laktaši	"GIM" d.o.o. Laktaši
9	"NISKOGRADNJA" d.o.o. Laktaši	"EUROMODUS" d.o.o. Laktaši
10	"MLADOST-TRADE" d.o.o. Glamocani-Laktaši	DOO "AGROCOOP"

Извор: APIF

Табела 4. Привредна друштва према оствареном извозу

Р. Бр.	Назив привредног друштва
1	"MAHLE Electric Drives Bosnia" d.o.o. Laktaši
2	"KOLEKTOR CCL" d.o.o. Laktaši
3	"INTEGRAL INŽENJERING" a.d. Laktaši
4	"VENDOM" d.o.o. Laktaši
5	"JAKSCHE TECHNOLOGY" d.o.o. Laktaši
6	"CABLEX BH" d.o.o. Aleksandrovac-Laktaši
7	"EXPERTO" d.o.o. Laktaši
8	"Hidraulika-flex" d.o.o. Laktaši
9	"BC metal" d.o.o. Laktaši
10	"DRVOFLOR" d.o.o. Laktaši

Извор: APIF

⁴⁸ У неформално подручје Услуге, сврстана статистичка подручја: Стручне научне и техничке дјелатности, Административне и помоћне услужне дјелатности и Остале услужне дјелатности.

Табела 5. Привредна друштва према броју запослених⁴⁹

Р. Бр.	Назив привредног друштва	Р/М	% у бр. запослених у привредним друштвима Р/М (7.812)	% у броју запослених на подручју града (12.211)
1	"MAHLE Electric Drives Bosnia" d.o.o. Laktaši	584	7,48	4,78
2	"INTEGRAL INŽENJERING" a.d. Laktaši	573	7,33	4,69
3	"KOLEKTOR CCL" d.o.o. Laktaši	486	6,22	3,98
4	"CABLEX BH" d.o.o. Aleksandrovac-Laktaši	360	4,61	2,95
5	"MARBO" d.o.o. Laktaši	204	2,61	1,67
6	"NISKOGRADNJA" d.o.o. Laktaši	184	2,36	1,51
7	"KALDERA COMPANY" d.o.o. Laktaši	183	2,34	1,50
8	"VENDOM" d.o.o. Laktaši	181	2,32	1,48
9	"ELPRING" d.o.o.	179	2,29	1,47
10	Mesna industrija "TULUMOVIC" d.o.o. Laktaši	171	2,19	1,40
	УКУПНО	3.105	39,75	25,43

Извор: APIF

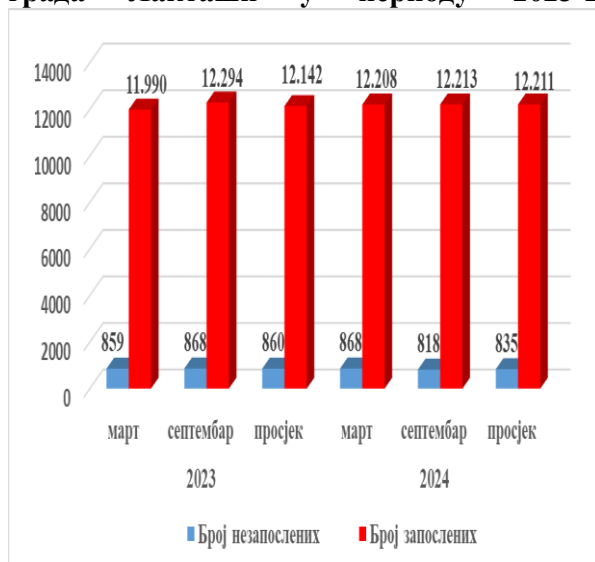
Анализа података за 2024. годину о оствареним укупним приходима, добити, извозу и броју запослених показује да је првих десет привредних друштава (рангираних према овим критеријима) остварило 38,68% укупних прихода (40,84% у 2023.), 46,00% остварене нето добити (42,43% у 2023. години), 71,86% укупне вриједности извоза по завршном рачуну (70,91% у 2023.), те да ангажује 39,75% запослених у привредним друштвима (40,94% у 2023.), односно 25,43% укупно запослених (26,43% у 2023.).

5. Тржиште рада

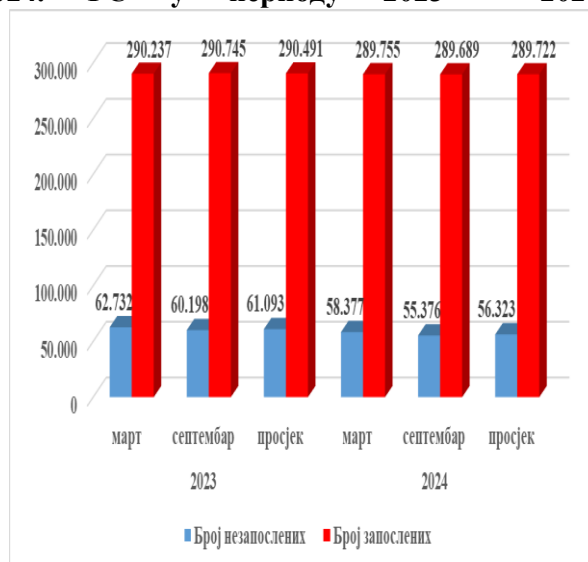
И поред свих слабости и недостатака (недовољна флексибилност и прилагођеност потребама тржишта рада, ниска ефикасност, постојање дугорочне незапослености, одлазак младих и других квалитетних кадрова у земље које пружају боље услове за рад и живот), а који захтијевају предузимање конкретних мјера и умрежавање актера, тржиште рада се, прво у условима пандемије, а затим и кризне ситуације у Украјини и на Блиском истоку, показало доста снажним и отпорним на изазове. Наиме, тренд раста просјечне годишње запослености и смањења незапослености (на нивоу Републике Српске непрекидно траје од 2013. године, уз прекид раста запослености у 2024. години, а на подручју града Лакташи уз прекид раста запослености у 2015. години и смањења незапослености у 2020. години), настављен је, уз поменути прекид раста запослености на нивоу Републике Српске, и у упоредном периоду, тј. у периоду 2023-2024. година (наредни графiconи).

⁴⁹ Број запослених за привредне субјекте исказан је као просјечан број запослених на основу стања на крају мјесеца (Р/М), а према Збирном финансијском извјештају за 2024. годину, те се, као и остали подаци из финансијских извјештаја, води према сједишту друштва, тј. односи се на све запослене у привредним друштвима са сједиштем на подручју града, без обзира на општину запослења (нпр. привредно друштво Марбо д.о.о Лакташи према подацима Пореске управе Републике Српске у сједишту, које је на подручју града Лакташи, а на бази података о броју запослених на крају сваког тромјесјечја, у просјеку у 2024. години је имало запослено око 68 радника, али с обзиром да запошљава раднике и у регистровним пословним јединицама у Федерацији БиХ, а сви подаци у финансијским извјештајима се воде према сједишту, број укупно запослених на основу обрачуна Р/М је, као у табели 5.). Број запослених на подручју града је податак Републичког завода за статистику Републике Српске о просјечном броју запослених по општинама/градовима и односи се на све запослене на подручју града Лакташи, без обзира гдје се налази сједиште послодавца.

**Кретања на тржишу рада на подручју
града Лакташи у периоду 2023-2024.**

**Кретања на тржишу рада на подручју
РС у периоду 2023 - 2024.**

Просјечан број запослених⁵⁰ на подручју града (г/г) повећао се за **69 лица (0,57%)**, са 12.142 лица⁵¹ у 2023. години, од чега је 4.968 (40,92%) особа женског пола, **на 12.211 лица⁵² у 2024. години**, од чега је 5.000 (40,95%) особа женског пола. Број запослених је, након септембра 2022. године када је по први пут прешао бројку од 12.000, у 2024. години, и на снимању запослености у марту, по први пут прешао ниво од 12.000 (12.208), што је утицало да се просјечан број запослених повећа и усталили на нивоу изнад 12.000.⁵³ Истовремено, просјечан број запослених на нивоу Републике Српске (г/г) се смањио за 769 лица са 290.491 лице у 2023. години, од чега је 136.530 лица, односно 47,00% особа женског пола на 289.722 лица⁵⁴ у 2024. години, од чега је 137.209, односно 47,36% особа женског пола. У укупном броју запослених на нивоу Републике Српске запослени на подручју града Лакташи учествују са 4,21% (4,18% % у 2023.).

Структура запослених по подручјима дјелатности у 2023. и 2024. години приказана је у наредној табели (Табела 6.).

⁵⁰ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске-просјек на основу снимања запослености у марту (12.208 запослених лица, од чега особа женског пола 4.963) и септембру (12.213 запослених лица, од чега особа женског пола 5.037).

Према подацима Пореске управе Републике Српске-Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса (ЈСНД)-Извјештај број осигураника по свим основама осигурања, на дан 31.12.2024. године, према општини запослења, укупан број лица која имају статус запослених на подручју града Лакташи, а осигурани су по различитим основама осигурања је 11.382 лица (11.255 лица на дан 31.12.2023. године), а према општини пребивалишта 10.947 лица (10.799 лица на дан 31.12.2023. године). Према извјештају Бројност уплатиоца доприноса и њихових запослених на задатој општини према подацима из ЈСНД-а, стање на дан 31.12.2024. године, на подручју града је било запослено 11.479 лица (11.300 лица на дан 31.12.2023.), од чега 9.590 код правних лица (9.465 на дан 31.12.2023. године) и 1.889 код предузетника (1.835 на дан 31.12.2023. године), а у правним лицима и код предузетника са сједиштем на подручју града било је запослено 11.062 лица (10.934 лица на дан 31.12.2023. године), од чега 9.182 код правних лица (9.101 на дан 31.12.2023. године) и 1.880 код предузетника (1.833 на дан 31.12.2023. године).

⁵¹ 10.413 лица запослено код правних лица, 1.729 лица запослено код предузетника.

⁵² 10.396 лица запослено код правних лица, 1.815 лица запослено код предузетника.

⁵³ Број запослених у марту 2025. године је 12.404 лица.

⁵⁴ 246.213 лица (246.896 у 2023.) запослено код правних лица, а 43.509 (43.595 у 2023.) код предузетника. У марту 2024. године 289.755 запослених лица, од чега је 136.922 (47,25%) особа женског пола, а у септембру 2024. године 289.689 запослених лица, од чега је 137.496 (47,46%) особа женског пола.

Табела 6. Структура запослених по подручјима дјелатности у 2023. и 2024. год.⁵⁵

Назив подручја КД	Правна лица 2023	Предузетници 2023	Укупан број запослених 2023	Учешће дјелат. у укуп. броју запослених 2023 (%)	Правна лица 2024		Предузетници 2024		Укупан број запослених 2024		Учешће дјелат. у укуп. броју запослених 2024 (%)	Разлика у броју запослених (2024-2023)	Индекс укупно (2024/2023 *100)
					Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене			
ПОЉОПРИВРЕДА, ШУМАРСТВО И РИБОЛОВ	127	31	158	1,30	117	34	21	6	138	40	1,13	-20	87,34
ВАЂЕЊЕ РУДА И КАМЕНА	33	0	33	0,27	45	7			45	7	0,37	12	136,36
ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	3.627	482	4.109	33,84	3.478	1.547	498	177	3.976	1.724	32,56	-133	96,76
ПРОИЗВОДЊА И СНАБДИЈЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА	74	0	74	0,61	78	12			78	12	0,64	4	105,41
СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ, КАНАЛИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И ДЈЕЛ. САНАЦИЈЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	143	5	148	1,22	142	27	8	1	150	28	1,23	2	101,35
ГРАЂЕВИНАРСТВО	985	127	1.112	9,16	921	105	141	12	1.062	117	8,70	-50	95,50
ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И НА МАЛО, ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА И МОТОЦИКАЛА	3.161	386	3.547	29,21	3.237	1.298	396	160	3.633	1.458	29,75	86	102,42
САОБРАЋАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	636	179	815	6,71	689	185	204	13	893	198	7,31	78	109,57
ДЈЕЛ. ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И ПОСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ, ХОТЕЛ. И УГОСТ.	46	281	327	2,69	51	33	293	151	344	184	2,82	17	105,20
ИНФОРМАЦИЈЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ	18	15	33	0,27	25	9	20	3	45	12	0,37	12	136,36
ФИНАНСИЈСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ И ДЈЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА	70	2	72	0,59	73	56	2	1	75	57	0,61	3	104,17
ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНОСТИМА	21	4	25	0,21	22	8	4	2	26	10	0,21	1	104,00
СТРУЧНЕ, НАУЧНЕ И ТЕХНИЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	78	83	161	1,33	84	41	92	52	176	93	1,44	15	109,32
АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	24	9	33	0,27	30	11	8	1	38	12	0,31	5	115,15
ЈАВНА УПРАВА И ОДБРАНА, ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ	298	0	298	2,46	323	133			323	133	2,65	25	108,39
ОБРАЗОВАЊЕ	418	13	431	3,55	431	348	12	3	443	351	3,63	12	102,78
ДЈЕЛАТНОСТИ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ И СОЦИЈАЛНОГ РАДА	537	2	539	4,44	548	431	2	2	550	433	4,50	11	102,04
УМЈЕТНОСТ, ЗАБАВА И РЕКРЕАЦИЈА	74	2	76	0,63	72	28	3	1	75	29	0,61	-1	98,68
ОСТАЛЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	43	108	151	1,24	30	9	111	93	141	102	1,16	-10	93,38
УКУПНО	10.413	1.729	12.142	100,00	10.396	4.322	1.815	678	12.211	5.000	100,00	69	100,57

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Посматрано по дјелатностима Индустрија (Вађење руда и камена, Прерађивачка индустрија и Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација) запошљава највећи број лица 4.099, односно 33,57% укупно запослених, од чега је у подручју Прерађивачка индустрија запослено 3.976 лица, односно 32,56% укупно запослених, што је у односу на 2023. годину смањење броја запослених за 133 лица (3,24%). У оквиру Прерађивачке индустрије највише је запослених у гранама Електроиндустрија, Метална и машинска индустрија, Храна и пиће, Грађевински неметални производи, Дрво и намјештај, те Пластика и гума. У подручју Трговина запослено је 3.633 лица, односно 29,75% укупно запослених, код којег се број запослених повећао за 86 лица, односно за 2,42%, у подручју Грађевинарство 1.062 лица, односно 8,70% укупно запослених, код којег се број запослених смањено за 50 лица, односно за 4,50%, док је у подручју Саобраћаја и складиштења запослено 893 лица, односно 7,31% укупно запослених, код којег се број запослених повећао за 78 лица, односно за 9,57%.

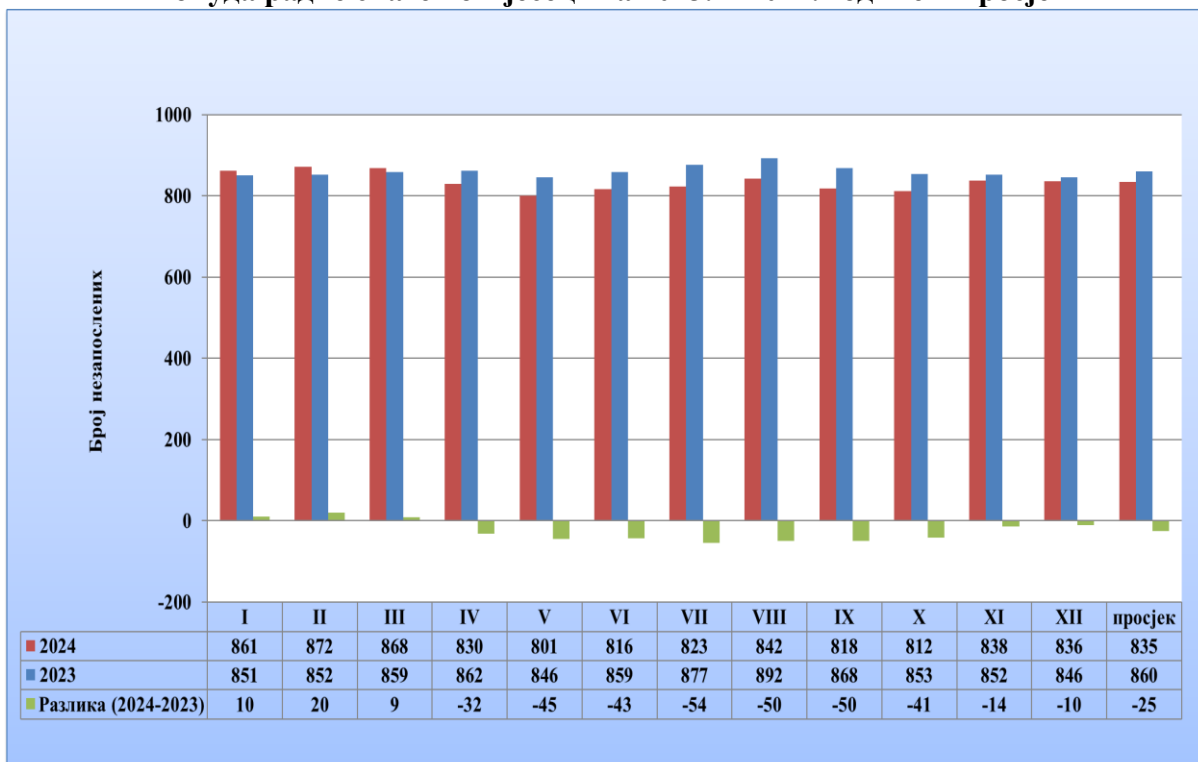
У квалификационој структури запослених (10.396 лица-просјек запослених у правним лицима у 2024. години; 10.413 лица-просјек запослених у правним лицима у 2023. години) доминирају лица са ССС са учешћем од 55,77% (54,02% у 2023.), а прате их лица са ВСС-ом и више, са учешћем од 15,07% (14,05% у 2023.), те КВ радници са учешћем од 12,58% (14,65% у 2023.). Највише запослених лица је у доби од 35 до 54

⁵⁵ Класификација дјелатности КД БиХ 2010 заснована на Статистичкој класификацији дјелатности у ЕУ, NACE Rev. 2.

године (55,38% у 2024; 54,69% у 2023), слиједе их запослена лица у доби до 34 године (30,57% у 2024; 30,48% у 2023.), од чега већину чине млада лица до 30 година старости (18,03% у 2024; 17,68% у 2023.), а затим лица са 55 и више година (14,05% у 2024; 14,83% у 2023.).

Према подацима ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, Филијала Бања Лука, Биро Лакташи, **просјечан број незапослених (835 лица⁵⁶**, од чега је особа женског пола 484, односно 57,93%) у односу на 2023. годину (860 лица, од чега је особа женског пола 494, односно 57,40%), смањено се за 25 лица, односно за 2,91% што је, уз повећање броја запослених, утицало на смањење просјечне стопе незапослености. У укупном броју незапослених лица на нивоу РС незапослени са подручја града Лакташи учествују са 1,48% (1,41% у 2023.). На наредном графикону приказано је кретање понуде радне снаге по мјесецима 2023. и 2024. године.

Понуда радне снаге по мјесецима 2023. и 2024. године и просјек

Посматрано по мјесецима, највећа незапосленост у 2024. години је била у фебруару, а у 2023. години је била у августу, а најнижа у 2024. години у мају, а у у 2023. години у мају и децембру.

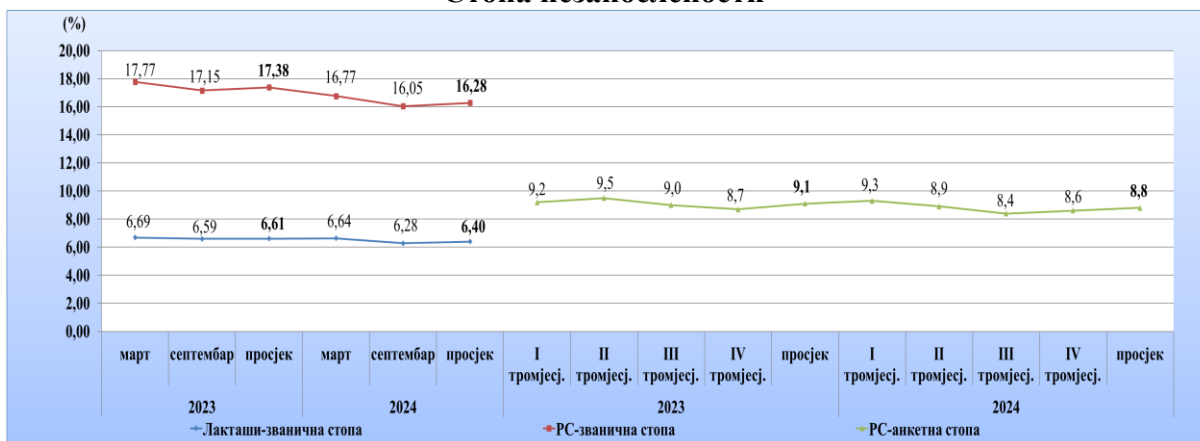
Административна (званична) стопа незапослености је међу најмањим у Републици Српској и у 2024. години износила је 6,40% и знатно је испод републичког просјека 16,28%, а с обзиром да је мања и од анкетне стопе незапослености⁵⁷ на нивоу Републике Српске, може се претпоставити да је и анкетна стопа на нивоу града мања од републичког просјека (наредни графикон).

⁵⁶ Просјек на основу стања на евиденцији незапослених на крају сваког мјесеца.

Просјек за првих шест мјесеци 2025. године износи 854 лица (841 лице у истом периоду 2024.).

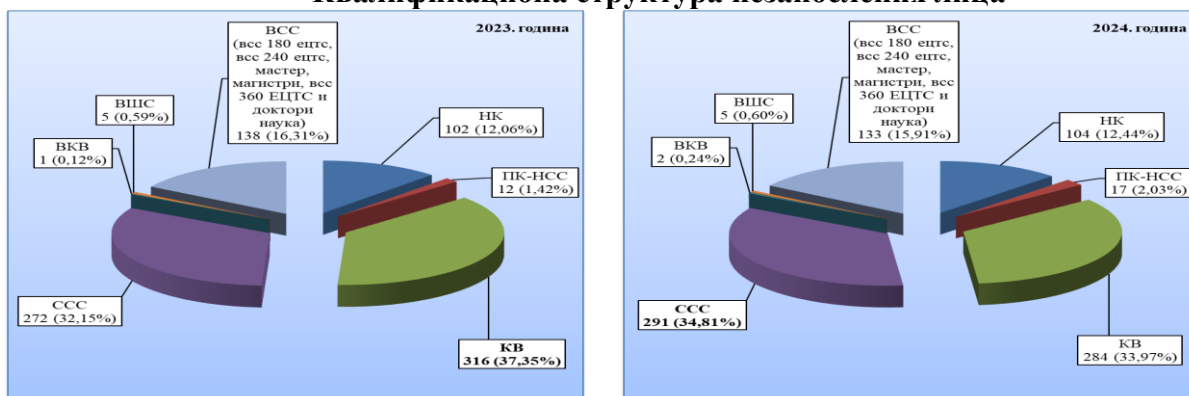
⁵⁷ За разлику од административне стопе која се израчунава на основу административних података о запослености и незапослености, анкетна стопа незапослености се заснива на прикупљеним подацима путем Анкете о радној снази (до 2020. године се проводила једном годишње, у априлу, а од 2020. године проводи се квартално), а има и шири обухват, јер у контингент запослених укључује и формално и неформално запослене, који су радили за плату или накнаду бар један сат у референтној седмици, као и неплаћене помажуће чланове домаћинства.

Стопа незапослености⁵⁸

Квалификациона структура незапослених лица са стањем на дан 31.12.2023. године (846 лица) и 31.12.2024. године (836 лица), приказана је на следећим графиконима.

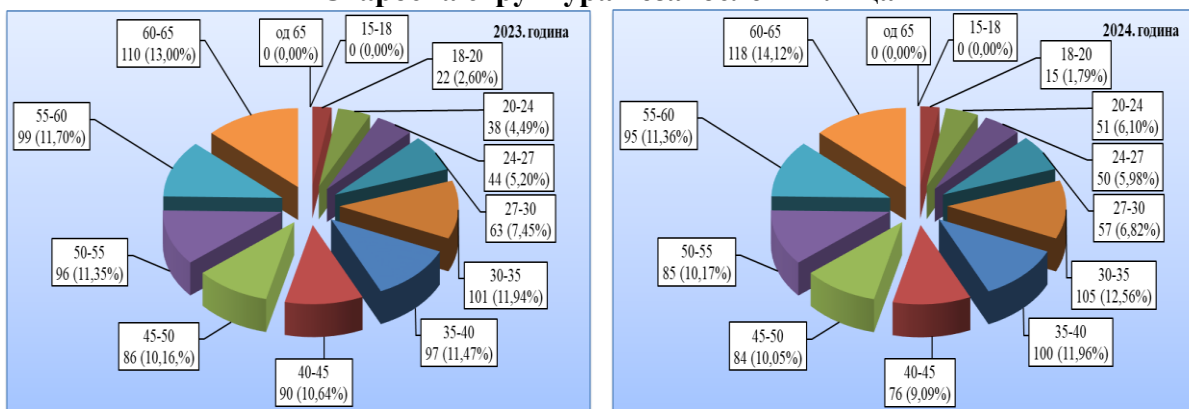
Квалификациона структура незапослених лица

У квалификационој структури незапослених лица доминантну групу чине лица са средњом стручном спремом 34,81%, а одмах затим КВ радници 33,97%, па лица са ВСС и више 15,91% свих незапослених.

Старосна структура незапослених лица - активна понуда са стањем на дан 31.12.2023. и 31.12.2024. године приказана је на следећим графиконима.

Старосна структура незапослених лица

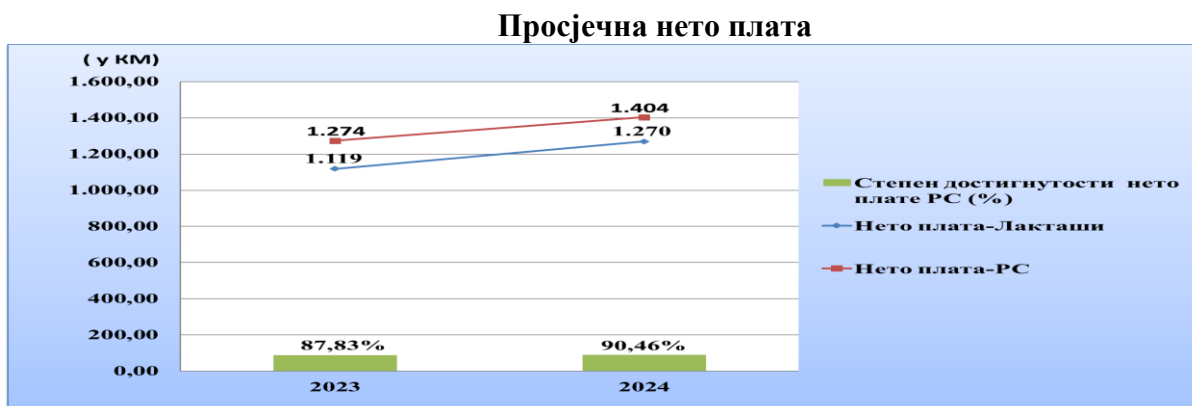
⁵⁸ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске-Статистика рада, Запослени-полугодишња саопштења за март и септембар 2023. и 2024. године и Билтен плате, запосленост и незапосленост 2024 и 2025; Анкета о радној снази, тромјесечна и годишња саопштења за 2023. и 2024. годину. Напомена: У свим кварталним саопштењима подаци за анкетну стопу незапослености означени су као мање поуздани.

У старосној структури незапослених лица млади до 30 година учествују са 20,69%, лица од 30 до 40 година чине 24,52%, лица од 40 до 50 година 19,14%, од 50 до 60 година 21,53%, а лица од 60 до 65 година 14,12% свих незапослених. На Бироу нису евидентирана лица преко 65 година старости.

Број новопријављених лица на евиденцију је 672 (785 у 2023.), док је број брисаних са евиденције Завода за запошљавање ради запослења 463 (475 у 2023.).⁵⁹

И на подручју града Лакташи, као и на нивоу Републике Српске, како због повећаног запошљавања, тако и због одласка радне снаге, прије свега младих образованих кадрова, број и структура радне снаге у потпуности не задовољава потребе привреде, те се морало приступити ангажовању страних радника. Према подацима Јавне установе Завод за запошљавање Републике Српске, Биро Лакташи, у 2024. години за стране држављане издато је укупно 354 радне дозволе (298 у 2023.)⁶⁰, што је 16,43% (14,08% у 2023.) укупно издатих радних дозвола у Републици Српској⁶¹.

Животни стандард становништва одређеног подручја одређен је куповном моћи просјечних плата и пензија. Због развијености приватног сектора (привредних друштава и предузетника) на подручју града, који запошљава 84,78% укупно запослених (85,30% у 2023.)⁶², учешће јавног и осталих сектора у запошљавању је 15,22% (14,70% у 2023.) и релативно је мало у односу на ниво Републике Српске⁶³, што је, због релативно виших плата у јавном сектору, условило да је просјечна нето плата на нивоу града нижа у односу на републички ниво (око 90% републичког просјека).

Просјечна нето плата на нивоу града Лакташи у 2024. години износила је 1.270 KM (највиша у децембру 1.335 KM, а најнижа у јануару 1.152 KM) и номинално је већа у односу на претходну годину (1.119 KM) за 13,49% (151 KM), а у односу на републички просјек мања је за 134 KM са степеном достигнутоги нето плате Републике Српске од 90,46% (87,83% у 2023.).⁶⁴

⁵⁹ Извор: ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука - Привредна кретања јануар-децембар 2023, односно 2024, Бања Лука, јануар, 2024, односно 2025. године; Јавна установа завод за запошљавање Републике Српске (достављени подаци по захтјеву).

Подацима нису обухваћена самозапослена лица, која су са евиденције брисана ради обављања приватне дјелатности, а којих је у 2024. години било 18 (28 у 2023.).

⁶⁰ Нове и продужене дозволе при чему продужене дозволе чине око 30% укупно издатих дозвола. У првих шест мјесеци 2025. године издато је укупно 156 радних дозвола (208 у истом периоду 2024.), што је 12,03% (17,63% у истом периоду 2024.) укупно издатих радних дозвола у Републици Српској.

⁶¹ 2.155 у 2024. години (2.117 у 2023.).

⁶² Мала и средња предузећа (по критерију броја запослених) и предузетници запошљавају преко 80% (80,65%) у 2024. години, док на велика предузећа отпада нешто мање од 20% (19,35%) запослених у приватном сектору.

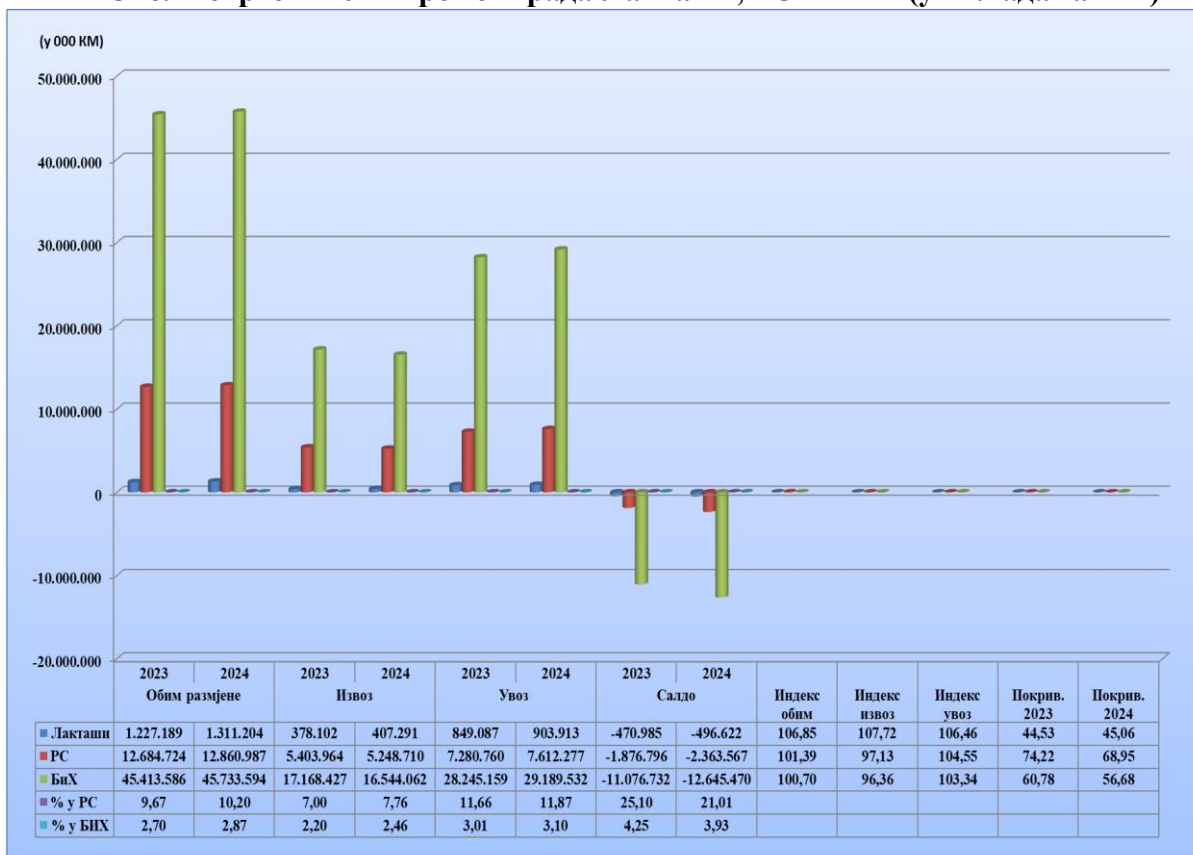
⁶³ На нивоу Републике Српске у 2024. години, као и у 2023. години, у приватном сектору је било запослено 60,81% укупно запослених, а у јавном и осталим секторима 39,19% укупно запослених.

⁶⁴ Просјечна нето плата у Републици Српској износила је 1.404 KM (1.274 KM у 2023.), док је просјечна пензија износила 593 KM (540 KM у 2023.). Број пензионера на евиденцији фонда ПИО у 2024. години

6. Спољнотрговинско пословање

Град Лакташи, и поред недовољне извозне орјентације (учешће извоза у укупном приходу привреде нешто више од једне петине), значајно учествује у спољнотрговинском промету РС, односно БиХ⁶⁵.

Спољнотрговински промет града Лакташи, РС и БиХ (у хиљадама КМ)

Према подацима Спољнотрговинске коморе БиХ, обим спољнотрговинске размјене се са око 1,23 милијарде КМ (1.227.189.000 КМ) у 2023. години, у 2024. години повећао на око 1,31 милијарду КМ (1.311.204.000 КМ), односно за преко 84 милиона КМ (84.015.000 КМ) или за око 7% (6,85%). Учешће у спољнотрговинској размјени Републике Српске је око 10% (10,20% у 2024; 9,67% у 2023.), док је учешће у спољнотрговинској размјени БиХ преко 2,5% (2,87% у 2024; 2,70% у 2023.). Вриједност извоза је око 407 милиона КМ (407.291.000 КМ) и у односу на 2023. годину (378.102.000 КМ) извоз се повећао за преко 29 милиона КМ (29.189.000 КМ), односно

је 285.229 (279.270 у 2023.). Везано за ниво града, према подацима Пореске управе Републике Српске-Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса на дан 31.12.2024. године, према општини запослења по основу "корисник пензије", било је осигурано 5.473 лица (5.301 лице у 2023.), а по основу "страни пензионер" 51 лице (46 лица у 2023.), а према општини пребивалишта, по основу "корисник пензије", било је осигурано 5.701 лице (5.505 лица у 2023.), а по основу "страни пензионер" 50 лица (44 лица у 2023.). Према резултатима пописа из 2013. године, који се односе на општину Лакташи 5.187 лица се изјаснило, као пензионер. Према подацима Удружења пензионера општине Лакташи, који се односе на 2024. годину у Удружење је било учлањено 3.959 пензионера, што према њиховим информацијама представља 71% укупног броја пензионера на подручју града Лакташи. Прерачунато на основу података из овог извора, број пензионера на подручју града у 2024. години је 5.576. Према подацима за 2025. годину у Удружење је тренутно учлањено 3.827 пензионера, што представља 70,05% укупног броја пензионера на подручју града (5.463).

⁶⁵ Извор: ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука и Спољнотрговинска комора БиХ.

за око 8% (7,72%)⁶⁶. Стопа покривености увоза извозом, иако се у посматраном периоду повећала, је уравнотежена и износи око 45% (45,06% у 2024; 44,53% у 2023.). Учешће у извозу Републике Српске је око 7,5% (7,76% у 2024; 7,00% у 2023.), а у извозу БиХ преко 2% (2,46% у 2024; 2,20% у 2023.). Дефицит робне размјене износи преко 495 милиона КМ (496.622.000 КМ), што је у односу на 2023. годину (470.985.000 КМ) повећање дефицита за преко 25,5 милиона КМ (25.637.000 КМ), односно за око 5,5% (5,44%)⁶⁷.

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, у укупном извозу са подручја града Лакташи, према Стандардној међународној трговинској класификацији (СМТК), највеће учешће има извоз машина и транспортних средстава 66,41%, затим производа разврстаних према материјалу 15,58%, сирових материја нејестивих, осим горива 8,02%, хране и живих животиња 4,72% и разних готових производа 3,19%. У укупном увозу доминира увоз машина и транспортних средстава са 37,93%, а слиједи увоз хране и живих животиња са 27,10%, производа разврстаних према материјалу са 19,15%, хемијских производа са 8,84% и разних готових производа са 4,90%.

Према класификацији дјелатности у извозу доминира подручје Прерађивачка индустрија са 91,23%, док је учешће подручја Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине 4,69%, подручја Пољопривреда, шумарство и риболов 3,14%, подручја Вађење руда и камена 0,93%, а подручја Информације и комуникације 0,01%. Када је увоз у питању, претежни дио од 98,13% укупног увоза односи се на подручје Прерађивачка индустрија.

Водеће економске групације у извозу општине су земље ЕУ (27 чланица) са 81,77% (извезене количине: око 575 хиљада тона), земље СЕФТА са 7,70% (извезене количине око 21,5 хиљада тона), остале развијене земље са 5,60% (извезене количине: око 1,5 хиљада тона) земље ЕФТА са 3,88% (извезене количине око 5,5 хиљада тона) и остале земље у развоју са 1,05% (извезене количине око 5,5 хиљада тона) укупног извоза, а у увозу су такође највише заступљене земље ЕУ са 72,61% (увезене количине око 111 хиљада тона), земље СЕФТА са 17,05% (увезене количине око 73 хиљада тона), остале земље у развоју са 6,40% (увезене количине око 22 хиљада тона), остале развијене земље са 3,73% (увезене количине око 8,5 хиљада тона) земље ЕФТА са 0,21% (увезене количине око 0,5 хиљада тона) укупног увоза. Најважнији спољнотрговински партнери привреде града Лакташи у 2023. години у извозу су били Словенија са 57,82%, Србија са 6,98%, Аустрија са 6,35%, Њемачка са 6,10%, Хрватска са 4,81% и Швајцарска са 3,50% укупног извоза, док су у увозу највише заступљене Словенија са 25,19%, Србија са 16,27%, Италија са 12,46%, Њемачка са 7,77%, Холандија са 5,89%, Хрватска са 4,19% и Кина са 3,75% укупног увоза.

⁶⁶ У првих шест мјесеци 2025. године, вриједност извоза је 218.860.000 КМ (191.940.000 КМ у истом периоду 2024.).

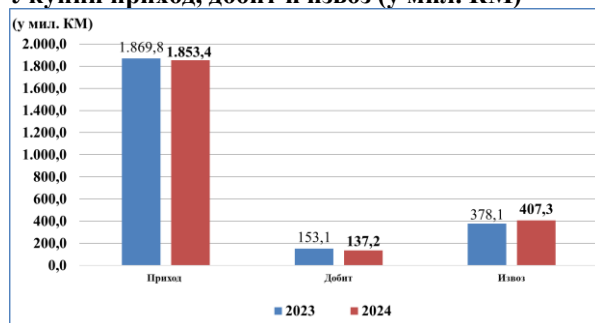
⁶⁷ Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, који се разликују у односу на податке Спољнотрговинске коморе БиХ, обим спољнотрговинске размјене у 2024. години је око 1,33 милијарди КМ (1.325.702.010 КМ), што је у односу на 2023. годину (1.267.861.492 КМ) повећање од око 58 милиона КМ (57.840.518 КМ), односно око 4,5% (4,56%), док је вриједност извоза у 2024. години била око 445 милиона КМ (444.284.796 КМ), што је у односу на 2023. годину (434.871.424 КМ) повећање од око 9,5 милиона КМ (9.413.372 КМ), односно око 2% (2,16%). Стопа покривености увоза извозом је 50,41% (52,21% у 2023. години). Учешће у спољнотрговинској размјени Републике Српске је око 10,50% (10,70% у 2024; 10,37% у 2023.), а у извозу 8,50% (8,80% у 2024; 8,39% у 2023.). Извезене количине су око 609 хиљада тона (608.884.266 kg), док су увезене количине око 215 хиљада тона (215.343.735 kg).

7. Финансијски резултати пословања привреде

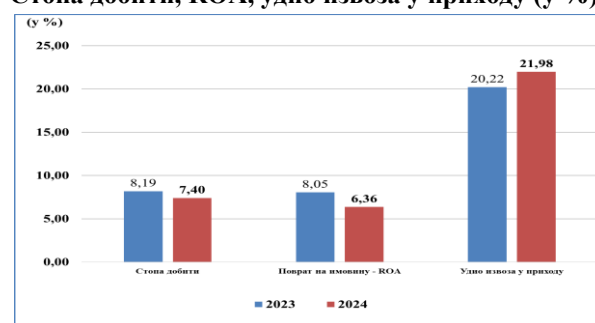
Укупна привредна активност на подручју града Лакташи (мјерена укупним приходом) је веома развијена. Привреда, посматрано у цјелини, позитивно послује, али са недовољном стопом профитабилности⁶⁸ и недовољном оријентацијом ка извозу.

Укупни приходи привреде (приходи привредних друштава, задруга и других правних лица која послују на профитно принципу, а предала су завршни рачун за 2024. годину) су се, у односу на 2023. годину (1.869.809.999 КМ), смањили за око 16,5 милион КМ (16.425.936 КМ), односно за око 1% (0,88%) и износе око 1,85 милијарди КМ (1.853.384.063 КМ), што је показатељ изузетно високог нивоа привредне активности. У укупним приходима привреде Републике Српске, лакташка привреда учествују са око 5,5% (5,66%). Да би слика о пословању привреде била потпунија, наведеним приходима треба додати и приходе предузетника који предају завршни рачун (76 у 2024.), који су у односу на 2023. годину (87.892.165 КМ укупни приходи остварени од стране 67 предузетника, који су предали завршни рачун) порасли за око 5,8 милиона КМ (5.839.645 КМ), односно за око 6,5% (6,64%) и износе око 93,7 милиона КМ (93.731.810 КМ), са учешћем у укупним приходима предузетника на нивоу Републике Српске од око 5,5% (5,48%), као и приходе предузетника који се паушално опорезују и осталих предузетника који немају обавезу подношења завршног рачуна АПИФ-у, а чији је приход с обзиром на број (укупно 931 предузетник) такође значајан.

Укупни приход, добит и извоз (у мил. КМ)⁶⁹

Стопа добити, ROA, удио извоза у приходу (у %)⁷⁰

⁶⁸ Стопе добити изнад просјека привреде (7,40%), биљеже сљедећа подручја дјелатности: Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања (52,29%); Образовање (32,24%); Стручне, научне и техничке дјелатности (26,63%); Умјетност, забава и рекреација (26,43%); Информације и комуникације (21,44%); Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада (15,16%); Саобраћај и складиштење (10,04%); Грађевинарство (9,90%); Административне и помоћне услужне дјелатности (9,23%); Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала (7,78%). Стопе добити испод просјека привреде, биљеже сљедећа подручја дјелатности: Прерађивачка индустрија (5,66%); Пољопривреда, шумарство и риболов (5,28%); Вађење руда и камена (4,51%); Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство (3,22%); Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине (2,57%). Негативан финансијски резултат, по у загради неведеној стопи губитка, остварила су сљедећа подручја: Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (68,99%); Остале услужне дјелатности (15,45%); Пословање некретностима (0,59 %).

⁶⁹ Податак за извоз се односи на укупну вриједност оствареног извоза у 2023. и 2024. години, а према подацима за подручје града Лакташи достављеним од стране ПКРС-е-Подручна комора Бања Лука и Спољнотрговинске коморе БиХ.

Податак за приход се односи на укупне приходе привреде града (привредних друштава), а податак за добит на нето финансијски резултат привреде града (чисту добит привредних друштава) по завршном рачуну за 2023. и 2024. годину (Извор АПИФ-Збирни финансијски извјештаји за 2023. и 2024. годину).

⁷⁰ Показатељ - Поврат на имовину - ROA је обрачуна у односу на укупну активу, ако се обрачуна у односу на билансну активу износи 6,50 (8,22 у 2023.).

Показатељ - Удио извоза у приходу је обрачуна у односу на укупну вриједност оствареног извоза, ако се обрачуна на приход од извоза привреде града по завршном рачуну за привредна друштва, Удио извоза у приходу је 21,78% (21,09% у 2023.).

Остварени нето финансијски резултат привреде (чиста, односно нето добит привредних друштава и других правних лица која послују на профитном принципу) се у односу на 2023. годину (153.051.367 КМ), смањила за око 15,8 милиона КМ (15.812.844 КМ), односно за око 10% (10,33%) и износи преко 137,2 милиона КМ (137.238.523). У укупном нето финансијском резултату привреде Републике Српске лакташка привредна друштва учествују са око 5% (5,13%). Од укупно 614 друштава (579 у 2023.), која су предала завршни рачун за 2024. годину, 418 (403 у 2023.) је остварило нето добитак текућег периода у укупном износу од 162.025.235 КМ (171.219.177 КМ у 2023.), док је 155 друштава (141 у 2023.) остварило нето губитак у укупном износу од 24.786.712 КМ (18.167.810 КМ у 2023.), а 41 друштво (35 у 2023.) је исказало неутралан или није исказало, финансијски резултат, тако да разлика представља, претходно наведени позитиван нето финансијски резултат привреде.

У структури финансијског пословања према величини привредних друштава, на основу критерија броја запослених, микро предузећа (469 субјеката; укупни приходи: 283.657.965 КМ; чиста добит: 40.837.162 КМ) стварају 15,30% укупних прихода, односно 29,76% нето финансијског резултата привреде града, **мала предузећа** (120 субјеката; укупни приходи: 754.293.099 КМ; чиста добит: 63.048.753 КМ) стварају 40,70% укупних прихода, односно 45,94% нето финансијског резултата, **средња предузећа** (21 субјекат; укупни приходи: 502.454.552 КМ; чиста добит: 34.957.752 КМ) стварају 27,11% укупних прихода, односно 25,47% нето финансијског резултата, док велика предузећа (4 субјекта; укупни приходи: 312.978.447 КМ; нето губитак периода: 1.605.144 КМ⁷¹) стварају 16,89% укупних прихода, односно за 1,17% умањују нето финансијски резултат привреде града.⁷²

Предузетници, који предају завршни рачун, имају стопу добити 13,24% (13,75% у 2023.), која је изнад просјека стопе добити привреде, односно правних лица која су предала завршни рачун 7,40% (8,19% у 2023.), а остварени нето финансијски резултат предузетника (чиста добит предузетника) је, у односу на 2023. годину (12.081.542 КМ), порастао за око 330 хиљада КМ (329.502 КМ), односно за око 3% (2,73%) и износи преко 12,4 милиона КМ (12.411.044 КМ), са учешћем у нето финансијском резултату предузетника на нивоу Републике Српске од око 6% (6,25%). Највећи број предузетника, који предају завршни рачун послује у подручју Трговине (24), Прерађивачке индустрије (20), Саобраћај и складиштења (13), док остали предузетници послују у подручјима Грађевинарство (8), Угоститељство (6), Услуге⁷³ (4), те Пољопривреда, шумарство и риболов (1).

⁷¹ Нето губитак периода остварен од стране групације великих предузећа, углавном је последица значајних инвестиционих улагања једног предузећа из ове групације у изградњу и опремање новог савременог производног објекта.

⁷² Структура финансијског пословања према величини на основу критерија прописаних Законом о рачуноводству и ревизији је следећа: **микро предузећа** (229 субјеката; укупни приходи: 18.148.541 КМ; чиста добит: 1.810.425 КМ) стварају 0,98% укупних прихода, односно 1,32% нето финансијског резултата привреде града, **мала предузећа** (252 субјеката; укупни приходи: 183.272.632 КМ; чиста добит: 16.639.015 КМ) стварају 9,89% укупних прихода, односно 12,12% нето финансијског резултата, **средња предузећа** (82 субјеката; укупни приходи: 344.098.915 КМ; чиста добит: 33.173.265 КМ) стварају 18,56% укупних прихода, односно 24,17% нето финансијског резултата, док **велика предузећа** (51 субјекат; укупни приходи: 1.307.863.975 КМ; чиста добит: 85.615.818 КМ) стварају 70,57% укупних прихода, односно 62,39% нето финансијског резултата привреде града.

⁷³ Стручне научне и техничке дјелатности, Административне и помоћне услужне дјелатности и Остале услужне дјелатности.

8. Структура привреде по дјелатностима

Структуру привреде по дјелатностима карактерише, повећање броја привредних субјеката и запослености код већине дјелатности, повећање укупног прихода и финансијског резултата код значајног броја дјелатности, али и одређен број дјелатности, међу којима и неке дјелатности са значајним утицајем на укупне вриједности, код којих су се посматрани показатељи смањили, што је утицало на смањење остварених укупних прихода и нето финансијског резултата.

Утицај појединих области на укупни привредни развој видљив је из табеле 7.

Табела 7. Структура привреде по дјелатностима у 2024 години⁷⁴

Подручје дјелатности		Привредна друштва		Предузетници		Запослени		Укупни приходи		Нето фин. резултат	
		Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Износ (КМ)	%	Износ (КМ)	%
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	27	4,40	17	1,69	138	1,13	29.184.996	1,57	1.540.549	1,12
B	Вађење руда и камена	5	0,81	0	0,00	45	0,37	7.201.397	0,39	324.842	0,24
C	Прерађивачка индустрија	156	25,41	149	14,80	3.976	32,56	715.518.429	38,61	40.525.398	29,53
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	18	2,93	0	0,00	78	0,64	719.272	0,04	-496.250	-0,36
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	9	1,47	5	0,50	150	1,23	11.256.032	0,61	289.616	0,21
F	Грађевинарство	32	5,21	91	9,04	1.062	8,70	185.212.738	9,99	18.338.120	13,36
G	Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала	187	30,46	231	22,94	3.633	29,75	788.852.913	42,56	61.344.817	44,70
H	Саобраћај и складиштење	65	10,59	138	13,70	893	7,31	80.510.353	4,34	8.084.810	5,89
I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство	5	0,81	129	12,81	344	2,82	2.921.416	0,16	94.025	0,07
J	Информације и комуникације	11	1,79	33	3,28	45	0,37	5.462.525	0,30	1.171.429	0,85
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	2	0,33	6	0,59	75	0,61	906.866	0,05	474.212	0,34
L	Пословање некретнинама	18	2,93	8	0,79	26	0,21	1.876.822	0,10	-11.041	-0,01
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	43	7,00	73	7,25	176	1,44	11.544.625	0,62	3.074.048	2,24
N	Административне и помоћне услужне дјелатности	15	2,44	17	1,69	38	0,31	2.630.037	0,14	242.784	0,18
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	0	0,00	0	0,00	323	2,65	0	0,00	0	0,00
P	Образовање	4	0,65	7	0,70	443	3,63	539.869	0,03	174.057	0,13
Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	11	1,79	0	0,00	550	4,50	2.781.974	0,15	421.827	0,31
R	Умјетност, забава и рекреација	4	0,65	6	0,59	75	0,61	6.238.860	0,34	1.649.133	1,20
S	Остале услужне дјелатности	2	0,33	97	9,63	141	1,16	24.939	0,00	-3.853	0,00
	УКУПНО	614	100,00	1.007	100,00	12.211	100,00	1.853.384.063	100,00	137.238.523	100,00

Извор: Републички завод за статистику РС (подаци о запосленима); АПИФ-Збирни финансијски извјештај за 2024. годину (подаци о броју привредних друштава и финансијским показатељима); Јединствени информациони систем за регистрацију пословних субјеката-АПИФ (подаци о броју предузетника).

Структура привреде по дјелатностима се није битније промијенила у односу на 2024. годину. Водеће дјелатности су Трговина, Прерађивачка индустрија и

⁷⁴ Вриједности за укупане приходе и нето финансијски резултат се односе на привредна друштва, са сједиштем на подручју града, која су АПИФ-у предала финансијски извјештај за 2024. годину и не обухватају финансијско пословање предузетника. Нето финансијски резултат представља разлику између нето добити и нето губитка текуће године, који је обухваћен кроз АОП позицију 400 Нето добит или губитак периода. Подаци о запосленима су подаци Републичког завода за статистику РС и обухватају запослене у привредним друштвима и другим субјектима који послују на профитном принципу, а имају сједиште на подручју града, ПЈ привредних друштава, организацијама и институцијама и њиховим организационим дијеловима, осталим правним лицима и њиховим организационим дијеловима, као и предузетнике и запослене код предузетника.

Грађевинарство, са значајним доприносом подручја Саобраћај и складиштење укупним показатељима привреде, а нарочито броју привредних друштава и предузетника, као и доприносом подручја Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство (Угоститељство) укупном броју и финансијском пословању предузетника, које углавном није обухваћено овом анализом.

Дуготрајни примат подручја Трговина у домену остваривања укупних прихода, послје краткотрајног блеска подручја Прерађивачка индустрија у 2021. години, враћен је у 2022. години, стабилизovan у 2023. години и одржан у 2024. години, али на нешто нижем нивоу. Наиме, са оствареним укупним приходима од око 789 милиона КМ (788.852.913 КМ у 2024; 799.558.611 КМ у 2023.), код подручја Трговине, посматрано г/г, укупни приходи су смањени за око 10,7 милиона КМ (10.705.698 КМ), док су код подручја Прерађивачка индустрија повећани за око 42,7 милиона КМ (42.703.646 КМ). Подручје Трговина, са оствареним нето финансијским резултатом од преко 61,3 милион КМ, односно прецизно 61.344.817 КМ (59.121.150 КМ у 2023.) је наставило, у 2023. години, преузети примат од подручја Прерађивачка индустрија (нето финансијски резултат 40.525.398 у 2024; 53.063.320 КМ у 2023;). Ово подручје константно предњачи и по броју привредних друштава (187 у 2024; 177 у 2023.) и предузетника (231 у 2024; 218 у 2023), а у оквиру главних подручја слиједе га подручја Прерађивачка индустрија, Саобраћај и складиштење и Грађевинарство. По броју запослених (3.976 лица у 2024; 4.109 лица у 2023.), дуги низ година предњачи Прерађивачка индустрија, а слиједе је Трговина, Грађевинарство и Саобраћај и складиштење. У оквиру прерађивачке индустрије, најразвијеније гране су Метална и машинска, Електроиндустрија, Прехрамбена индустрија (Храна и пиће), Дрво и намјештај, Грађевински и неметални производи, те Пластика и гума. Значај основних подручја (Трговина, Прерађивачка индустрија, Грађевинарство, Саобраћај и складиштење) за укупни привредни развој истичу и чињенице да у њима послује 71,66% (72,37% у 2023.) свих привредних друштава са сједиштем на подручју града, а која су предала завршни рачун за 2024. годину, 60,48% (60,55% у 2023.) предузетника који су пословали у посматраном периоду. Субјекти из ових подручја генеришу 95,51% (95,76% у 2023.) укупних прихода привреде, односно 93,48% (96,14% у 2023.) оствареног финансијског резултата привреде, запошљавају 92,19% (91,31% у 2023.) запослених у привредним друштвима, односно 78,32% (79,51% у 2023.) укупно запослених. Негативан финансијски резултат остварила су подручја Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (496.250 КМ), Пословање некретнинама (11.041 КМ) и Остале услужне дјелатности (3.853 КМ). Треба напоменути да се изказани финансијски показатељи за подручје Угоститељство односе само на правна лица са сједиштем на подручју града, нису обухваћени предузетници, као ни финансијски показатељи, које су у подручју угоститељства остварила правна лица, којима то није претежна дјелатност. Поједине области, и поред активности које предузима Влада Републике Српске и град, те потенцијала којим располажу не развијају се довољно брзо, прије свега Пољопривреда, иако су у 2024. години у овом подручју остварени укупни приходи од око 29,2 милиона КМ, односно прецизно 29.184.996 КМ (29.455.912 КМ у 2022.) и позитиван финансијски резултат од око 1,5 милиона КМ, односно прецизно 1.540.549 КМ (1.157.830 КМ у 2023.). Треба напоменути да се финансијски показатељи односе само на правна лица, нису обухваћени предузетници и индивидуална пољопривредна производња.

9. Подстицајна средства и извори финансирања

Подстицајна средства која привредним субјектима и физичким лицима стоје на располагању на локалном и нивоу Републике Српске доприносе бољем функционисању привреде, нарочито у условима кризе. У 2024. години корисницима на подручју града Лакташи на располагању су била средства из Буџета града и Буџета Републике Српске

за развој пољопривреде, средства из Буџета Републике Српске за привредне субјекте (за подстицање директних улагања, повећање плата радника и за пословање малих и средњих предузећа), као и за субвенционисање запошљавања приправника са високом стручном спремом и поврат пореза, која се додјељују путем Јавне установе Завод за запошљавање Републике Српске, те средства ИРБ-а по различитим кредитним линијама.

Из Буџета Града Лакташи за активности везане за област пољопривреде у 2024. години издвојена су средства у износу од 479.507,31 КМ (252.260,66 КМ у 2023.). За развој пољопривреде и села и капиталне инвестиције из Буџета Републике Српске у 2024. години су издвојена средства за 387 (390 у 2023.) корисника са подручја града Лакташи у износу од 5.777.825,57 КМ (6.588.028,66 КМ у 2024.). Из осталих извора за подршку развоју пољопривредне производње издвојена су средства у износу 310.906,98 КМ (197.200 КМ у 2023.)⁷⁵.

Кроз активности у области пољопривреде Град Лакташи је настојао поправити животни стандард и ниво дохотка углавном малих и средњих пољопривредних произвођача и породичних пољопривредних газдинстава, мада су средства додјељивана и великим произвођачима и пословним субјектима, и то кроз обезбјеђење премије за откупљене количине воћа и поврћа, квалитетан садни материјал јагоде, финансирање здравственог прегледа грла на фармама, подршку пчеларској производњи, подршку догађајима који подстичу и промовишу пољопривреду и рурални развој, подршку едукацији пољопривредника и одласку на сајмове, помоћи приликом угинућа животиња и појаве других штета, подршку заштити усјева и засада од града, подршку раду удружења у области пољопривреде. Посебан акценат је стављен на подршку развоју пластеничке производње и повезивање произвођача са купцима, унапређење продаје, брендирање и примјену других инструмената маркетинга у пољопривреди, било кроз самосталне, било кроз пројектне активности. Укупна вриједност реализованих активности (пластеници, расада, маркетинг и унапређење продаје) је 525.534,50 КМ (255.350 КМ у 2023.), од чега је Град Лакташи издвојио средства у износу од 232.563,70 КМ (58.150 КМ у 2023.)⁷⁶. У оквиру ових активности у 2024. години обезбјеђени су пластеници са додатном опремом (189 од 50 m²; 10 од 100 m²) за укупно 199 корисника, у односу на 2023. годину када су обезбјеђени пластеници за 90 корисника (68 од 50 m²; 22 од 100 m²)⁷⁷, чиме је само по основу активности

⁷⁵ Од чега: Кредитна средства Међународног фонда за развој пољопривреде-IFAD (152.591,29 КМ у 2024; 124.700 КМ у 2023.); суфинансирање од стране корисника (158.315,69 КМ у 2024; 72.500 КМ у 2023.).

⁷⁶ Уз у главном тексту наведено укупно суфинансирања **Града Лакташи** за развој пластеничке производње-пластенике и расаду (**232.563,70 КМ**, и то: за пластенике које је самостално додјељивао Град Лакташи 157.215,50 КМ, а за развој пластеничке производње кроз пројекта из средстава IFAD-а 75.348,20 КМ), у оквиру Пројекта развоја сеоског предузетништва и пољопривреде (RADP), који се финансира из кредитних средстава IFAD-а, **Јединица за координацију пројеката у пољопривреди (APCU)**, која проводи наведени пројекат, кроз подршку бизнис плановима организатора производње (привредно друштво/задруга/удружење), за развој пластеничке производње (пластеници и расада) издвојила је **143.028,60 КМ**, док је укупно суфинансирање од **корисника** износило **149.942,20 КМ** (61.750 КМ за пластенике које је самостално додјељивао Град Лакташи; 88.192,20 КМ за развој пластеничке производње-пластенике и расаду кроз пројекат из средстава IFAD-а) .

У 2023. години Град Лакташи је издвајао средства само за активности набавке пластенике проведене у оквиру пројекта RADP, и то у износу од 58.150 КМ, при чему, у оквиру истог пројекта, издвајање APCU-а за пластенике и расаду је износило 124.300 КМ, а суфинансирање (за пластенике и расаду) од стране корисника је износило 72.500 КМ, док су за активности маркетинга и унапређења продаје од стране Пољопривредног кластера Градишка-Лакташи, -Србац "ГЛС" издвојена средства у износу од 400 КМ.

⁷⁷ Укупна вриједност набављених и додјељених пластеника са додатном опремом је 489.552,50 КМ у 2024. години (структура финансирања: Град Лакташи: 228.965,50 КМ; APCU: 126.237 КМ; Корисници: 134.350 КМ), односно 241.950 КМ у 2023. години (структура финансирања: Град Лакташи: 58.150 КМ; APCU: 114.300 КМ; Корисници: 69.500 КМ).

реализованих уз подршку града и средстава из пројектних активности у посматраним годинама површина под пластеницима повећана за 1,605 ha укупно (1,0450 ha у 2024; 0,5600 ha у 2023), уз за одређен број корисника и обезбијеђивање репроматеријаларасаде⁷⁸. Битно је истаћи да су кроз пројекат из средстава IFAD-а у 2024. години обезбијеђени и start-up пакети за 5 корисника из области воћарске и повртарске производње у укупној вриједности од 19.929,09 КМ, од чега суфинансирање Града Лакташи износи 1.992,91 КМ, APCU-а 9.562,69 КМ, а корисника 8.373,49 КМ.

Министрство привреде и предузетништва Републике Српске у 2024. години привредним субјектима са подручја Града Лакташи исплатило је средства у укупном износу од 3.093.359,07 КМ (2.676.868,94 КМ у 2023.)⁷⁹, што је 9,27% (8,93% у 2023.) укупног износа исплаћених подстицаја 33.354.533,51 КМ (29.982.288,84 КМ у 2023.) свим привредним субјектима на нивоу Републике Српске, и то: подстицај за МСП за једног привредног субјекта у износу од 18.580,45 КМ, подстицај за директна улагања за 15 привредних субјеката (20 привредних субјеката у 2023.) у укупном износу од 1.601.955,83 КМ (1.814.484,03 КМ у 2023.), те подстицај у укупном износу од 1.472.822,79 КМ (862.384,91 КМ у 2023.) за 97 привредних субјеката (77 привредних субјеката у 2023.) по основу повећања плате код 2.940 радника (2.529 радника у 2023.).

У оквиру мјера активне политике запошљавања Јавна установа Завод за запошљавање Републике Српске је у сарадњи са Владом Републике Српске у 2024. години реализовала следеће пројекте: Програм подршке запошљавању у привреди путем исплате подстицаја у висини уплаћених пореза и доприноса и Програм подршке запошљавању младих са ВСС у статусу приправника, на основу чега је за кориснике са подручја града Лакташи издвојен подстицај у укупном износу од 109.200 КМ (169.453,93 КМ у 2023.). Кроз пројекте је подржано запошљавање/самозапошљавање укупно 15 лица (23 лица у 2023.), од чега кроз запошљавање приправника 4 лица, док је кроз запошљавање код послодавца поврат пореза и доприноса финансиран за 11 радника.

Велики значај за функционисање привреде, а посебно у условима финансијске нестабилности и високих каматних стопа, имају и кредитне линије Инвестиционо-развојне банке Републике Српске (ИРБРС). У 2024. години ИРБРС је на подручје града Лакташи пласирала 34 кредита (29 кредита у 2023.) у укупној вриједности од 4.286.284,70 КМ (9.955.625 КМ у 2023. години), што износи 4,65 (7,24% у 2023.), од укупно пласираних средстава у Републици Српској (92.195.642,93 КМ у 2024; 137.556.106,41 КМ у 2023), и то по различитим кредитним линијама за становништво и привреду.⁸⁰ Према намјени, од укупно пласираних кредита, стамбених кредита је 28 (19 у 2023.) у укупној вриједности од 3.838.884,70 КМ (2.139.165 КМ у 2023.), кредита за микробизнис у пољопривреди 5 (5 у 2023.) у укупној вриједности од 197.400 КМ (166.460 у 2023.), а кредита за предузеће и предузетнике 1 (5 у 2023.) у укупној вриједности од 250.000 КМ (7.650.000 у 2023.).

⁷⁸ У периоду од 2019-2024. године додијељени су пластеници за укупно 545 корисника, чиме је обезбијеђена додатна површина под пластеницима од 3,8970 ha. У посматраном периоду укупна вриједност свих реализованих активности усмјерених на развој пластеничке производње износи 1.439.359,48 КМ.

⁷⁹ Град Лакташи за подршку развоју предузетништва уопште, а посебно женског предузетништва, те субвенционисање камате на кредите микро и малих предузећа и предузетника (за одобрена субвенције по раније уговореним обавезама-исплата завршена у 2023., години) у 2024. години издвојио је средства у укупном износу од 15.000 КМ (8.250,91 КМ у 2023.).

⁸⁰ Извор: <https://www.irbrs.net/PlasiraniKreditiBaza/PlasiraniKreditiLista.aspx?p=2&lang=cir> (август 2025.).

Закључак

Захваљујући степену развијености привреде (дугогодишњи статус развијене јединице локалне самоуправе; стопа запослености изнад републичког просјека) Лакташи су добили статус града и тако додатно ојачали имиџ средине, која је атрактивна, како за инвеститоре, тако и за становнике који се досељавају на њено подручје. Привредна кретања указују да је остварен уравнотежен привредни развој уз висок ниво привредне активности (мјерене укупним приходом), али и на значајне проблеме који отежавају пословање привреде.

Привреда града Лакташи у 2024. години показала је позитивна кретања у финансијском пословању, али уз смањење укупних прихода и смањење оствареног финансијског резултата, раст нивоа спољнотрговинске размјене, извоза и покривености увоза извозом. И даље су присутни проблеми задужености и недовољне ликвидности привреде, немогућност обезбјеђења повољних извора финансирања, тешкоће у реализацији производа и наплати потраживања. Структура привреде се није битније измијенила у односу на 2023. годину. Водеће дјелатности су Трговина, Индустрија и Грађевинарство, уз значајан допринос подручја Саобраћај и складиштење укупном привредном развоју, а посебно са становишта броја привредних субјеката. Највећи укупни приходи, уз краткотрајну паузу у 2021. години, поново су остварени у подручју Трговина у којем, дуги низ година, послује и највећи број привредних субјеката. Трговина је задржала примат и по оствареном нето финансијском резултату. По броју запослених, настављен је дугогодишњи примат подручја Прерађивачка индустрија. У области пољопривредне производње и поред потенцијала и значајних улагања није дошло до битнијих помака, а искориштеност туристичких потенцијала и даље је мала. Дошло је до смањења броја незапослених и раста запослености, али и даље је присутан тренд одласка кадрова, прије свега младих образованих кадрова на рад у иностранство. Присутан је проблем ниског нивоа практичних знања стечених у школама, те значајнијег учешћа незапослених жена и лица преко 50 година старости. Потребно је подићи ниво подстицаја за запошљавање, посебно за тешко запошљива лица, стимулисати пројекте за посебне видове предузетништва (женско, омладинско и социјално), јачати механизам прилагођавања радне снаге потребама тржишта рада, чему ће значајно допринијети почетак рада (у школској 2025/2026 год.) новоизграђеног средњошколског центра, стварати услове за привлачење нових инвестиција заснованих на новим технологијама и базираним на запошљавању лица са вишим степеном образовања, успоставити модел субвенционисања послодаваца за вријеме пробног рада радника, као и практичне наставе ученика и студената.

Континуиран привредни раст који ће обезбједити квалитетно запошљавање, основни је задатак у наредном периоду. То ће омогућити повећање плата, бољи положај свих запослених радника, што ће довести до раста животног стандарда становништва. У том смислу потребно је локални економски развој усмјерити у правцу конкурентних и извозно оријентисаних индустрија заснованих на савременим технолошким рјешењима, образованим кадровима и производима и услугама са већом доданом вриједношћу и које ће оптимално искористити локалне ресурсе, али и потакнути развој других области прије свега пољопривреде и туризма. Овакав приступ захтјева наставак процеса стварања бољих услова за развој бизниса, кроз развој физичке и висококвалитетне предузетничке инфраструктуре (опремљене пословне зоне, инкубатори, бизнис центри и др.), привлачење домаћих и страних инвестиција, успостављање нових ланаца додатне вриједности, подстицање иновација, примјене знања у развоју производа, улагања у нову технологију, увођење стандарда квалитета, али и обуку пољопривредних произвођача и пословних субјеката за кориштење средстава из различитих фондова, подстицање запошљавања и развоја предузетништва, развој пројеката и подстицање бизниса везаних за енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије. Прилике за развој треба тражити и у кориштењу могућности које нуде нови концепти развоја на глобалном нивоу, али и у регионалном повезивању, те сарадњи са сусједним општинама, нарочито у области руралног развоја.

Обрађивач
Одјелење за привреду и друштвене дјелатности

Предлагач
Градоначелник